

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 30.7.2001
COM(2001) 446 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE
AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD**

Europees Bureau voor wederopbouw

Jaarverslag 2000

Overeenkomstig artikel 4, lid 14, van Verordening (EG) nr. 2667/2000 van de Raad

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE
AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD**

Europees Bureau voor wederopbouw

Jaarverslag 2000

Overeenkomstig artikel 4, lid 14, van Verordening (EG) nr. 2667/2000 van de Raad

INHOUDSOPGAVE

Hoogtepunten.....	4
1. Samenvatting.....	5
2. Oprichting van het Bureau.....	7
2.1. Rechtsgrond	7
2.2. Functie van de Raad van bestuur	8
3. Programma voor wederopbouw in Kosovo	10
3.1. Het ontstaan van het Bureau	10
3.2. Donorcoördinatie.....	10
3.3. Basisbeginselen voor samenwerking.....	11
3.4. Algemeen programma voor 2000.....	12
3.5 Voortgangscntrole	25
3.6 Beoordeling van sociale gevolgen.....	25
4. Noodhulp in Servië.....	27
5. Financiering	29
5.1 Begroting van het Bureau	29
5.2 Financieel beheer.....	29
5.3 Beheersstructuur.....	30
Bijlage A Bijeenkomsten van de Raad van bestuur in Thessaloniki, 2000.....	32
Bijlage B Organisatieschema van het Europees Bureau voor wederopbouw	35
Bijlage C Overzicht van de programma's van het Bureau in Kosovo, per 31/12/2000 (€1000)	36
Bijlage D Overzicht van de begroting 2000 van het Bureau (in 1000 euro).....	37
Contactpunten.....	38

Het Europees Bureau voor wederopbouw is verantwoordelijk voor het beheer van de belangrijkste communautaire hulpprogramma's in Kosovo, Servië en Montenegro. Het Bureau is in februari 2000 opgericht. Het hoofdkwartier is gevestigd in Thessaloniki, Griekenland, en de operationele centra bevinden zich in Pristina, Belgrado en Podgorica. Het is een onafhankelijk agentschap van de Europese Unie, dat rekenschap moet afleggen aan de Europese Raad en het Europees Parlement. Het staat onder toezicht van een Raad van bestuur, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Europese Commissie en de EU-lidstaten.

Bij de start van het Bureau zijn programma's voor Kosovo overgenomen ter waarde van 70 miljoen euro. Vervolgens kreeg het Bureau in het kader van de begroting voor het jaar 2000 de verantwoordelijkheid voor het beheer van nog eens 440 miljoen euro (260 miljoen euro voor Kosovo en 180 miljoen euro voor Servië). Voor het hulpprogramma 2001 zal het totale cijfer naar verwachting oplopen tot plusminus 550 miljoen euro (inclusief 170 miljoen die in december 2000 ten behoeve van Kosovo zijn vastgelegd).

Nu het mandaat van het Bureau is uitgebreid tot Servië en Montenegro en in januari 2000 aan het Bureau de uitvoering van eerdere communautaire hulpprogramma's is overgedragen, moet het toezicht houden op de besteding van in totaal zo'n 1 miljard euro voor de Federale Republiek Joegoslavië.

HOOGTEPUNTEN

Het Bureau

- Opgericht in februari 2000 in Pristina, in mei in Thessaloniki, in december in Belgrado, en in februari 2001 in Podgorica
- Rechtsgrond: 'CARDS'-verordening, betreffende EU-steun voor Zuidoost-Europa – die Verordening 2454/1999, de zogeheten *Obnova*-verordening, vervangt – en de speciale 'Bureau-verordening'. Beide zijn vastgesteld in december 2000
- Van de middelen die in de loop van het jaar zijn vastgelegd (exclusief die welke in december zijn vastgelegd), is de besteding voor 92% contractueel vastgelegd en is 53% daadwerkelijk uitbetaald
- De administratieve uitgaven belopen 2,5% van het totale bedrag dat voor 2000 ten behoeve van Kosovo is vastgelegd
- Uitbetaling duurt gemiddeld 13 dagen
- 142 personeelsleden (64 internationaal, 78 lokaal)
- Herstel van rioleringen
- Steun voor belangrijke loodsmelterij en mijnbouwcomplex
- Meststoffen geïmporteerd en geveild; landbouwkredietregeling voor boeren
- Opleiding en leningen voor 350 apotheken
- Voertuigen en uitrusting voor 'Kosovo Protection Corps'
- Financiële middelen voor mijnopruiming in 1000+ mijnevelden
- Voertuigen, uitrusting, opleiding ten behoeve van herstel van post-/telecommunicatiedienst

Kosovo

- 30 miljoen euro overgenomen uit begroting 1999, 262 miljoen euro in 2000 vastgelegd
- Structurele hervorming van de energiesector
- Gedeeltelijk herstel van de energiecentrale 'Kosovo B'
- Zwaar materieel, kranen en reserveonderdelen voor kolenmijnen
- De elektriciteit die tot dusver is geïmporteerd
- 12.000 huizen hersteld of opnieuw gebouwd
- 180 kilometer weg opnieuw aangelegd of hersteld, op drie hoofdwegen
- Adviesverlening voor KMO's; 2 miljoen euro aan microkredietvoorschotten voor KMO's
- Bouw van multimodaal platform bij belangrijkste spoorweghoofd in Kosovo
- Vier verwoeste bruggen hersteld
- Reserveonderdelen, gereedschap en voertuigen aan nutsbedrijven in de watersector geleverd

Servië

- Steun voor het vaststellen van een programma voor noodhulp (EAP) ter waarde van 180 miljoen euro, in december
- Beheer van EAP vanaf januari 2001
- Dieselbrandstof voor 60 gemeentelijke verwarmingsinstallaties, scholen, ziekenhuizen, krachtcentrales en mijnen
- Import van voldoende energie om Servië 45 dagen van elektriciteit te voorzien
- Essentiële geneesmiddelen en andere voorraden voor 160 apotheken en 175 gezondheidscentra
- 15.000 ton suiker en plantaardige olie tegen gereduceerde prijzen; opbrengsten zijn gebruikt om landbouw nieuw leven in te blazen
- Herziening van wederopbouwprojecten voor gemeenten en scholen in 160 gebieden
- Subsidies voor onafhankelijke media

Montenegro

- Oprichting van tijdelijk bureau in februari 2001
- Beheer van lopende communautaire programma's; eerste activiteiten voor het jaar 2001 vastgesteld

1. SAMENVATTING

De Europese Unie zet zich onvoorwaardelijk in voor het creëren van stabiliteit in Zuidoost-Europa. Ons doel is om een situatie te creëren waarin een militair conflict ondenkbaar is. Via het strategisch kader van het ‘Proces voor stabilisatie en associatie’ doet de EU de landen in de regio feitelijk het aanbod om in haar politieke en economische toekomst te delen.¹

Chris Patten, Europees Commissaris voor Buitenlandse Betrekkingen

Het Europees Bureau voor wederopbouw is in februari 2000 opgericht. Het komt voort uit een eerdere toezegging van de Europese Raad – gedaan tegen het einde van de crisis in Kosovo, in juni 1999 – om de wederopbouw en herstelmaatregelen in Kosovo actief te ondersteunen. Nog vóór het einde van de zomer van 1999 had de Commissie een task force opgezet voor de wederopbouw van Kosovo (EC TAFKO), een tijdelijk lichaam voor het uitvoeren van noodprogramma's.

Tijdens de eerste vijf maanden na het conflict stelde UNMIK (United Nations Mission in Kosovo), de internationale overheidsautoriteit, samen met andere instellingen vast hoeveel doden er waren gevallen en welke schade aan infrastructuur en woningen was aangericht. Vervolgens werd tijdens de tweede donorconferentie inzake Kosovo, die in november 1999 in Brussel werd gehouden, een verslag ingediend over de behoeften die in verband met wederopbouw en herstel bestaan. Tijdens deze conferentie bevestigde de EU nogmaals haar voornemen om een belangrijke rol te spelen in het wederopbouwprogramma en nauw met andere donorinstellingen samen te werken om te garanderen dat een gemeenschappelijke strategie wordt gevolgd. Het Bureau – dat een Raad van bestuur heeft die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Europese Commissie en de EU-lidstaten, die regelmatig bijeenkomen om toezicht te houden op de activiteiten van het Bureau – kwam in de plaats van de EC TAFKO en begon met zijn activiteiten.

Hoewel het Bureau voor 2000 een eigen werkprogramma voor Kosovo heeft ontwikkeld, heeft het daarbij nauw de door UNMIK ontwikkelde sectorspecifieke werkprogramma's gevolgd. Weliswaar is het werkprogramma 2000 primair gericht op de behoeften met betrekking tot fysieke en economische wederopbouw welke het meest urgent zijn, maar daarnaast is ook gekeken naar de behoeften voor de langere termijn, meer in het bijzonder de behoefte aan een markteconomie en aan het bevorderen van particuliere ondernemingen. Bij aanvang van zijn werkzaamheden besloot het Bureau de hulpverlening te concentreren op het herstel van dat deel van de infrastructuur en van die nutsbedrijven die nodig zijn om in Kosovo weer normaal te kunnen leven. In dit verband werd onder andere gekozen voor de volgende hoofdsectoren: energie, huisvesting, transport en drinkwatervoorziening. Ook gingen activiteiten van start voor de ontwikkeling van het bedrijfsleven, de landbouw en de gezondheidszorg. Voor de betreffende programma's werden middelen toegewezen ter hoogte van zo'n 262 miljoen euro. Door de hand te houden aan een strak tijdschema werd met de programma's binnen zeer korte tijd een aanzienlijk effect bereikt, vooral in de sectoren huisvesting en energie. De nieuwe middelen werden tegen juli 2000 beschikbaar gesteld en eind december was de besteding van 92% al contractueel vastgelegd.

¹ EC (9/2000) 'The European Union and south eastern Europe – building a brighter future'

Nadat in oktober/november 2000 veranderingen in het politieke establishment van Servië hadden plaatsgevonden, zijn de activiteiten van het Bureau in december dusdanig uitgebreid dat nu ook de rest van de Federale Republiek Joegoslavië tot zijn geografisch werkterrein behoort. In december van dat jaar hielp het Bureau bij de uitvoering van een programma voor noodhulp ter waarde van 180 miljoen euro, bedoeld voor de gebieden in Servië waar de sociale behoeften het grootst zijn. Vervolgens werd het Bureau op 8 januari 2001 verantwoordelijk voor de belangrijkste hulpactiviteiten van de EU in Servië – en Montenegro.

Vanwege de urgentie van de situatie moesten de middelen van de EU zo snel mogelijk worden gemobiliseerd. Door alle aanbestedingsactiviteiten ter plaatse te coördineren, kon het Bureau zijn middelen in recordtijd beschikbaar stellen. Eind december 2000 had het Bureau contracten voor projecten in Kosovo afgesloten voor een totaalbedrag van 241 miljoen euro, waarvan 86% na standaardaanbestedingsprocedures en de resterende 14% na vereenvoudigde en versnelde procedures. Tegelijkertijd konden de huishoudelijke uitgaven van het Bureau beperkt worden tot slechts 8,5 miljoen euro, ofwel 2,5% van het totaalbedrag dat in 2000 voor Kosovo was vastgelegd.

De context

Het Europees Bureau voor wederopbouw is een uitvoerende instantie, die het beheer voert over het grootste deel van de hulp die de Europese Gemeenschap in het kader van het *Obnova*-programma en later het CARDS-programma in Kosovo, Servië en Montenegro verleent. In Kosovo functioneert het Bureau in een provincie voor het bestuur waarvan de Veiligheidsraad de overgangsautoriteit UNMIK, in Resolutie 1244 van juni 1999, een helder politiek mandaat heeft gegeven.

Met de acties die het Bureau over de gehele Federale Republiek Joegoslavië in Kosovo, Servië en Montenegro uitvoert, opereert het binnen de strategische verbintenis die de EU is aangegaan om in Zuidoost-Europa een proces van stabilisatie en associatie te bevorderen – een proces dat uiteindelijk moet uitmonden in een zo volledig mogelijke integratie van de landen van de regio in de politieke en economische ‘mainstream’ van Europa.

Het Bureau is niet verantwoordelijk voor de uitvoering van andere communautaire instrumenten, zoals humanitaire hulp in het kader van ECHO of macro-economische financiële bijstand aan Servië, Montenegro en Kosovo.

2. OPRICHTING VAN HET BUREAU

2.1. Rechtsgrond

Het Europees Bureau voor wederopbouw is opgericht nadat de Europese Raad op 4 juni 1999 in Keulen, Duitsland, het volgende besluit had genomen:

In het besef dat er na beëindiging van de crisis uitzonderlijke inspanningen zullen moeten worden geleverd voor de wederopbouw van de regio en dat er met spoed passende maatregelen moeten worden getroffen, verzoekt de Europese Raad de Commissie om vóór eind juni voorstellen uit te werken tot oprichting van een agentschap dat met de uitvoering van de communautaire wederopbouwprogramma's zal worden belast. Er wordt van de Raad, het Europees Parlement en de Rekenkamer gevraagd dat zij het uiterste doen om het agentschap in staat te stellen zijn taken voor het einde van de zomer aan te vangen. (Paragraaf 67 van de conclusies van het Voorzitterschap.)

Het Bureau is in februari 2000 met zijn activiteiten in Kosovo begonnen, waarbij het de taken heeft overgenomen van de task force van de Europese Commissie voor de wederopbouw van Kosovo (EC TAFKO), die in juli 1999 was opgezet als een tijdelijk lichaam.

De rechtsgrond van de activiteiten van het Bureau was Verordening (EG) nr. 2454/1999 van de Raad van 15 november 1999, betreffende de steun aan Bosnië-Herzegovina, Kroatië, de Federale Republiek Joegoslavië en de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië (*Obnova*). Deze verordening strekte tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1628/1996 en bepaalde in artikel 14:

De Commissie kan de uitvoering van de (...) programma's voor wederopbouw en de terugkeer van vluchtelingen die in eerste instantie in Kosovo worden uitgevoerd, maar later, als de omstandigheden dit toelaten, ook in andere regio's van de FRJ, delegeren aan een Bureau.

Daartoe wordt het Europees Bureau voor wederopbouw opgericht, hierna 'het Bureau' te noemen, dat ten doel heeft de hierboven bedoelde programma's voor de wederopbouw en de terugkeer van vluchtelingen uit te voeren. Op voorstel van de Commissie neemt de Raad met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen een besluit over uitbreiding van de werking van het Bureau tot andere regio's van de FRJ dan Kosovo (...). In het licht van dit besluit kan het Bureau andere operationele centra oprichten.

Artikel 16 bepaalt verder dat het Bureau, dat ten aanzien van het beheer over een aanzienlijke mate van zelfstandigheid dient te beschikken, in eerste instantie in Pristina wordt gevestigd, opdat bij de aanvang van de wederopbouwwerkzaamheden in Kosovo gebruik kan worden gemaakt van de algemene diensten van het Bureau in Thessaloniki, waar zich de zetel van het Bureau bevindt.

Op de EU-bijstand voor Zuidoost-Europa waren voorheen verschillende procedures van toepassing, neergelegd in respectievelijk de *Obnova*- en Phare-verordening. Teneinde één enkel juridisch kader te creëren, zijn de *Obnova*-verordening en de Phare-verordening, voorzover deze van toepassing was op de betrokken landen, op 5 december 2000 door een nieuwe verordening vervangen, te weten Verordening (EG) nr. 2666/2000 van de Raad betreffende de steun aan Albanië, Bosnië-Herzegovina, Kroatië, de Federale Republiek

Joegoslavië en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië. Deze nieuwe verordening ('CARDS' – acroniem gevormd uit de Engelse woorden voor 'communautaire bijstand', 'wederopbouw', 'ontwikkeling' en 'stabilisatie') is aangevuld met Verordening (EG) nr. 2667/2000 van de Raad van 5 december 2000, waarmee de lopende activiteiten van het Europees Bureau voor wederopbouw zijn bevestigd.

Na de veranderingen die in Servië op het politieke vlak hadden plaatsgevonden en de verkiezing van de heer Kostunica tot president van de Voormalige Republiek Joegoslavië, besloot de Algemene Raad op 9 oktober 2000 om de activiteiten van het Bureau tot de gehele Federale Republiek Joegoslavië uit te breiden. Per 8 januari 2001 delegeerde de Commissie de uitvoering van de communautaire hulpprogramma's voor de Voormalige Republiek Joegoslavië aan het Bureau.

De hoofdtak van het Bureau is het verstrekken van directe noodhulp en het ondersteunen van wederopbouw- en ontwikkelingsmaatregelen voor de langere termijn. Het Bureau is belast met het:

- verzamelen, analyseren en doorgeven aan de Commissie van informatie over schade, over behoeften in verband met de wederopbouw, en over prioritaire sectoren en geografische gebieden die dringend steun nodig hebben;
- opstellen van voorstellen voor programma's voor de wederopbouw;
- uitvoeren van de communautaire bijstand in het kader van het *Obnova*-programma en later het CARDS-programma, overeenkomstig de besluiten van de Commissie.

Het Bureau kan ook specifieke wederopbouwprogramma's en daarmee verband houdende programma's uitvoeren die volledig door andere donors worden gefinancierd.

2.2. Functie van de Raad van bestuur

De Raad van bestuur van het Bureau is samengesteld uit één vertegenwoordiger van elke EU-lidstaat en twee vertegenwoordigers van de Europese Commissie, van wie er één als voorzitter fungeert (deze neemt niet aan de stemmingen deel). De besluiten van de Raad moeten worden genomen met een meerderheid van tweederde (uitgezonderd voor de taalregeling, waarvoor eenparigheid van stemmen is vereist). De functie van de Raad, als omschreven in de *Obnova*-verordening, is gewijzigd in de nieuwe Verordening (EG) 2667/2000 van de Raad van 5 december 2000, die de nieuwe rechtsgrond voor het Bureau is.

De besluitvormingsbevoegdheden van deze Raad, als neergelegd in artikel 4, lid 13, en artikel 7 van de nieuwe 'Bureau-verordening', betreffen:

- de goedkeuring van de wijze waarop de uitvoering en het goede verloop van de projecten worden geëvalueerd;
- de goedkeuring van voorstellen voor eventueel uit te voeren programma's van andere donors;
- de vaststelling van het meerjarig contractueel kader met UNMIK voor de uitvoering van de communautaire bijstand voor Kosovo;

- het accepteren van de aanwezigheid op de bijeenkomsten van de Raad van bestuur van vertegenwoordigers, in de hoedanigheid van waarnemer, van de landen en organisaties die de uitvoering van hun programma's aan het Bureau kunnen delegeren;
- de oprichting van nieuwe operationele centra van het Bureau;
- de vaststelling van de jaarbegroting van het Bureau.

In het kader van de *Obnova*-verordening had de Raad voorheen ook de taak om het voorontwerp van de jaarlijks werkprogramma's van het Bureau te onderzoeken, om de beginselen vast te stellen volgens welke de wederopbouwprogramma's van het Bureau worden uitgevoerd, en om te beslissen over de ontwerpprogramma's van het Bureau voordat deze aan de Commissie worden voorgelegd alsmede over de afronding en aanpassing van de projecten van het Bureau.

De directeur, die de juridische vertegenwoordiger en het tot aanstelling bevoegde gezag is van het Bureau, is verantwoordelijk voor het opstellen van het ontwerp van de jaarlijkse actieprogramma's, het dagelijks bestuur van het Bureau, de voorbereiding en uitvoering van de begroting, en de uitvoering van alle besluiten en richtsnoeren van de Raad van bestuur.

De Raad van bestuur wordt door de directeur in kennis gesteld van het strategisch kader, de indicatieve meerjarenprogramma's en de jaarlijkse actieprogramma's voor communautaire bijstand voor de Voormalige Republiek Joegoslavië, die overeenkomstig de nieuwe CARDS-verordening door de Commissie moeten worden goedgekeurd na voorafgaand advies van een beheerscomité in Brussel dat eveneens is samengesteld uit vertegenwoordigers van de EU-lidstaten en wordt voorgezeten door de Commissie.

De Raad van bestuur wordt door de directeur ook op de hoogte gehouden van de uitvoering van de taken van het Bureau (opgesomd in artikel 2, lid 1) en in het bijzonder van de voortgang van projecten en de werking en de activiteiten van de operationele centra van het Bureau. De Raad van bestuur kan aanbevelingen ter zake goedkeuren en in het bijzonder, indien nodig, betreffende het ontwerp van het jaarprogramma.

Gezien de nieuwe functie van de Raad van bestuur, bepaalt de 'Bureau-verordening' nu dat de voorzitter de Raad van bestuur moet bijeenroepen "telkens wanneer dit vereist is en minstens driemaal per jaar" (artikel 4, lid 9) en niet meer maandelijks, zoals was vereist in het kader van de *Obnova*-verordening.

In 2000 is de Raad elf keer bijeengekomen in Thessaloniki en heeft hij één werkbezoek aan Pristina gebracht (13-14 september). De hoofdthema's die zijn besproken en de belangrijkste besluiten die zijn genomen, staan opgesomd in bijlage A.

3. PROGRAMMA VOOR WEDEROPBOUW IN KOSOVO

3.1. Het ontstaan van het Bureau

De Europese Unie erkende tijdens de Europese Raad te Keulen (juni 1999) dat het van cruciaal belang is om bijstand te verlenen bij de wederopbouw en het herstel van Kosovo. Zij bevestigde bereid te zijn om daarbij een actieve rol te spelen. Gedurende 1999 verstrekte de Europese Gemeenschap 127 miljoen euro voor wederopbouwprogramma's in Kosovo, voor het herstellen van adequate leefomstandigheden voordat de winter aanbreekt, voor dringend noodzakelijk herstel van essentiële infrastructuur, voor het weer op gang brengen van het openbaar bestuur, en voor mijnopruijing. De bijstand werd verleend via een task force voor de wederopbouw van Kosovo (TAFKO), een tijdelijk lichaam dat speciaal voor dit doel door de Commissie was opgezet.

In de vijf maanden na beëindiging van het conflict in juli 1999, deden UNMIK (United Nations Mission in Kosovo) en andere gespecialiseerde VN-instellingen, alsmede KFOR, de internationale vredesmacht, en de 'Internationale beheersgroep' (IMG) onderzoek naar het aantal doden dat in Kosovo was gevallen en maakten zij een evaluatie van de schade die er aan de infrastructuur was aangebracht. Bij de beoordeling van de aangerichte menselijke en infrastructurele schade werd ook in aanmerking genomen dat tien jaar lang de mensenrechten waren veronachtzaamd en de overheidsinstellingen verwaarloosd.

Op basis hiervan stelden de Europese Commissie en de Wereldbank een rapport² op, dat tijdens de tweede donorconferentie (november 1999) werd besproken. In dit rapport wordt een herstelstrategie geschetst, worden algemene doelstellingen en prioriteiten gegeven, en wordt een schatting gegeven van de externe financiële middelen die voor elke sector nodig zijn.

Tijdens de conferentie bevestigde de EU haar voornemen om in Kosovo een vooraanstaande rol te blijven spelen en gaf zij te kennen dat zij op belangrijke terreinen van wederopbouw en ontwikkeling nauw met UNMIK en andere bilaterale donors zal samenwerken.

Vervolgens werd in februari 2000 het Europees Bureau voor wederopbouw opgericht, de nieuwe uitvoerende instantie. Het Bureau bouwde voort op de ervaringen van de EC TAFKO en nam de programma's van laatstgenoemde over en integreerde deze in het programma voor het jaar 2000.

3.2. Donorcoördinatie

Ten behoeve van de coördinatie met de andere donors heeft het Bureau in 2000:

- deelgenomen in tweewekelijkse bijeenkomsten die waren geconvoceerd door de UNMIK-afdelingen voor respectievelijk 'economische wederopbouw' en 'civiel bestuur';
- de vertegenwoordigers van de EU-lidstaten in Pristina tweewekelijks bijeengeroepen om de programmaprioriteiten en bilaterale programma's te bespreken;
- ad-hocbijeenkomsten gehouden met functionarissen van UNMIK en andere instellingen om te zorgen voor consistentie met de prioriteiten van UNMIK;

² EC/WB (3 november 1999) *'Towards stability and prosperity: a programme for reconstruction and recovery in Kosovo'*

- dagelijks informeel contact gehouden met de belangrijkste donors in elke sector.

Daarnaast zijn ten behoeve van donorcoördinatie ook bijeenkomsten voor afzonderlijke sectoren gehouden. Zo wordt onder meer elke twee weken onder het voorzitterschap van UNMIK een bijeenkomst gehouden over de wederopbouw van huizen. Deze bijeenkomsten zijn van essentieel belang gebleken om de planning minder versnipperd te maken en het risico te verkleinen dat de verschillende programma's elkaar overlappen.

3.3. Basisbeginselen voor samenwerking

Tegen april 2000 hadden de twintig sectorafdelingen van de 'Joint Interim Administrative Structure' (JIAS) van UNMIK programma's opgesteld waarin zij aangeven wat hun beleidsplannen, strategieën en prioriteiten zijn met betrekking tot de behoeften die in hun sectoren bestaan. Deze programma's waren gebaseerd op de drie macrodoelstellingen die tijdens de donorconferentie waren vastgesteld, te weten:

- het ontwikkelen van een bloeiende, open en doorzichtige markteconomie;
- het weer op gang brengen van het openbaar bestuur en het oprichten van doorzichtige, effectieve en duurzame instellingen;
- het mitigeren van de gevolgen van het conflict en beginnen met het aanpakken van de erfenis van de jaren negentig.

De programma's moesten beleidsgericht zijn en verder gaan dan alleen maar het vervangen van activa. De sectoren energie en huisvesting kregen een hoge prioriteit, omdat ervan werd uitgegaan dat energievoorziening en huisvesting het belangrijkste voor de bevolking zijn.

Bij de ontwikkeling van het werkplan van het Bureau voor 2000 werd ervoor gezorgd dat overeenstemming bestond met de UNMIK-strategie voor wederopbouw³. Laatstgenoemde strategie omvatte onder meer een investeringsplan van UNMIK voor de overheidssector, dat was gebaseerd op het eerdere plan van de Commissie en de Wereldbank. Het werkplan van het Bureau was gericht op de meest directe behoeften die in verband met de fysieke en economische wederopbouw bestonden, maar droeg daarnaast ook bij aan de langetermijnontwikkeling van een markteconomie in Kosovo, middels initiatieven ter bevordering van de participatie van de marktsector.

Het Bureau stelde voor de programmering een aanpak vast waarbij voor de uitvoering een strak tijdschema werd gehanteerd en concentreerde zich op de sectoren welke in het proces van wederopbouw essentieel zijn: energie, huisvesting, transport en water/milieu. Voor de meeste van deze sectoren werden de termijnen in de uitvoeringsschema's vervroegd, omdat het risico groot was dat projecten die bouwwerkzaamheden omvatten in de winter vertragingen zouden oplopen. Andere sectoren waaraan in het werkplan 2000 prioriteit werd gegeven, waren de ontwikkeling van het bedrijfsleven, de landbouw en de gezondheidszorg. Het werkplan werd op 27 april met algemene stemmen door de Raad van bestuur goedgekeurd.

De volgende financieringsvoorstellen werden door de Commissie goedgekeurd na bespreking in de Raad van bestuur en na overleg met het beheerscomité dat ingevolge de *Obnova*-verordening was opgericht:

³ UNMIK (april 2000) 'Kosovo: Reconstruction 2000'

- op 22 februari, de overdracht van 30 miljoen euro uit de begroting 1999 (*Obnova-middelen*) naar de begroting 2000 (20 miljoen euro voor energie-import, 10 miljoen euro voor openbare diensten);
- op 16 mei, een programma voor wederopbouw ten bedrage van 140 miljoen euro (60 miljoen euro voor de energiesector, 55 miljoen euro voor huisvesting, 15 miljoen euro voor de vervoerssector, 10 miljoen euro voor drinkwatervoorziening);
- op 26 juni, een programma voor economische ontwikkeling ten bedrage van 25 miljoen euro;
- op 7 juli, een programma betreffende gezondheidszorg ten bedrage van 10 miljoen euro;
- op 27 november, de herallocatie van 11,5 miljoen euro uit de begroting voor de administratieve uitgaven naar de import van energie (7-9 miljoen euro) en stadsverwarming (2-4 miljoen euro);
- op 28 november, een actieprogramma ter waarde van 40 miljoen euro (28-32 miljoen euro voor de energiesector, 4-6 miljoen euro voor huisvesting, 4-6 miljoen euro voor afvalverwerking).

3.4. Algemeen programma voor 2000

In bijlage C wordt een overzicht gegeven van de door het Bureau opgestelde projecten voor de uitvoering waarvan in 2000 een contract is afgesloten. Bijlage C laat tevens zien wat per 31 december 2000 de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van deze projecten was. Ook wordt getoond welke vooruitgang het Bureau met de uitvoering van de lopende programma's van TAFKO heeft gemaakt, die uit de begroting 1999 zijn gefinancierd.

Van juli tot september 2000 heeft het Bureau ook jaarlijkse werkprogramma's voor het jaar 2001 opgesteld. Het eerste programma, waarmee een bedrag van 171 miljoen euro is gemoeid, omvat onder meer projecten voor de energiesector, het transport, de landbouw en het bedrijfsleven. Dit programma werd aan de Raad van bestuur voorgelegd en op 13 november goedgekeurd. Het programma zal worden gefinancierd uit de begroting 2000. Het tweede programma – door de Raad op 15 december goedgekeurd – omvat projecten betreffende huisvesting, water- en vast-afvalbeheer, landbouw/agro-industrie, lokaal bestuur en burgermaatschappij, en gezondheidszorg. In februari 2001 zijn de kredieten voor dit programma officieel vastgelegd.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de in bijlage C opgesomde projecten. In dit deel wordt per sector een situatiebeschrijving gegeven, wordt een korte beschrijving gegeven van de strategie die door het Bureau voor de betreffende sector is vastgesteld, worden de projectonderdelen geschetst en wordt een beoordeling gegeven van de resultaten en effecten van de projecten.

Energie

De elektrische energie in Kosovo is afkomstig van drie bronnen: twee door bruinkool aangedreven energiecentrales (Kosovo A en Kosovo B), welke bruinkool in de nabijheid van de centrales in dagbouw wordt gewonnen; een kleine waterkrachtcentrale, met een geïnstalleerd vermogen van 35 megawatt; en regionale energie-import. Eén van de door bruinkool aangedreven energiecentrales, Kosovo A, is meer dan dertig jaar oud en nadert het

einde van haar economische levensduur. De tweede, Kosovo B, is vijftien jaar oud en de mogelijkheden tot herstel van deze centrale zijn goed. Beide centrales bevinden zich in een bouwvallige toestand en zijn tijdens het conflict van 1999 voor een deel vernield. Ook de mijnen, waaruit in potentie nog meer dan honderd jaar kolen kunnen worden gedolven, zijn verwaarloosd, waardoor deze niet de voor volledige elektriciteitsproductie noodzakelijke hoeveelheid kolen kunnen leveren.

De communautaire bijstand is sedert juli 1999 gericht geweest op noodreparaties en de levering van reserveonderdelen en verbruiksgoederen om vooral tijdens de moeilijke wintermaanden de systemen voor energieopwekking gaande te houden. Er werd een internationaal beheersteam aangewezen voor het ondersteunen van het management in Kosovo. Dit team hielp ook bij het verhogen van de inkomsten. Aangezien de kostendekking minder dan 15% was, wat dit zeker noodzakelijk.

De strategie van UNMIK voor de energiesector was erop gericht om tijdens de winterperiode te zorgen voor een stabiele elektriciteitslevering van 650 megawatt, om te voorzien in de piekbehoefte tijdens die periode. Van die 650 megawatt moest ten minste 450 megawatt door de energiecentrales van Kosovo worden geleverd. Het elektriciteitsnet van Kosovo maakt deel uit van een regionaal netwerk in de Balkan, waardoor in 2000 bij een tekort uit verschillende buurlanden energie kon worden geïmporteerd.

Strategie van het Bureau

Een belangrijk element van het programma van het Bureau was het volledig bedrijfsklaar maken van het energiesysteem, omdat een energietekort in de winter de toch al grote ellende die de bevolking als gevolg van het conflict te lijden had, nog sterk zou vergroten (ongeveer 50% van de gebouwen wordt momenteel verwarmd door middel van elektriciteit). Een toereikende energievoorziening is ook een eerste vereiste voor andere nutsvoorzieningen alsmede voor economische ontwikkeling. De programmamiddelen werden op Kosovo geconcentreerd, waar de energieproductie nu stabiel is en op een meer kostenefficiënte wijze plaatsvindt. Nu dankzij dit programma de meest urgente energieproblemen zijn opgelost, heeft men de tijd om wat uitvoeriger over de toekomst van de sector na te denken.

Ook is veel aandacht besteed aan het vergroten van de productie van de kolenmijnen. Dit gebeurde via een programma in het kader waarvan essentiële uitrusting werd hersteld c.q. vervangen.

Projectonderdelen

In 2000 lag het zwaartepunt van de steun van het Bureau voor de energiesector in Kosovo bij het productiesysteem, de kolenmijnen, de energiecentrale 'Kosovo B', de import van elektriciteit, en – in mindere mate – het transportnet.

De belangrijkste programma's die in 2000 zijn uitgevoerd, zijn:

- het gedeeltelijk herstel van de eenheid 'Kosovo B2', waarvan de totale kosten ongeveer 40 miljoen euro bedroegen, wat de vervanging en het herstel van essentiële uitrusting behelsde, binnen de termijn die daarvoor beschikbaar was. De eenheid werd op 5 december 2000 weer op het net aangesloten;

- de levering van essentiële kleine reserveonderdelen ter waarde van ongeveer 5,5 miljoen euro aan de elektriciteitsmaatschappij van Kosovo (KEK), teneinde zeker te stellen dat de productie-eenheid B1 tijdens de winter van 2000-2001 zou kunnen functioneren;
- steun voor de import van elektriciteit, voor een bedrag van ongeveer 25 miljoen euro over een periode van twaalf maanden, voor gevallen waarin de lokale productie tekortschiet;
- levering van voertuigen voor bepaalde toepassingen, reparatie van grondgraafmachines, herstel van mechanische en elektrische werkplaatsen, reparatie van het transportsysteem, voor een bedrag van ongeveer 18 miljoen euro;
- de consolidatie van het transportnet (10 miljoen euro), zodat steeds wanneer dat nodig is uit de buurlanden elektriciteit kan worden geïmporteerd.

Als aanvulling op de hoofdprogramma's zijn nog andere, kleinere contracten gesloten. Verder zijn nog kleinere contracten gesloten ter ondersteuning van de grotere programma's en acties in de kolenmijnen en energiecentrales en op het gebied van energietransport, die onder meer betrekking hebben op acties als de reparatie van onbetrouwbare transformatoren en het opnieuw wikkelen van hoogspanningsmotoren.

Belangrijkste resultaten en effecten

De grootste post op de begroting van het Bureau is die van 'herstel van de energiesector'. Het herstel van een dergelijke grote en complexe sector is een taak waarin UNMIK, het Bureau en de donorgemeenschap veel tijd en energie hebben moeten steken.

Dankzij de uitrusting en de managementadviezen die ten behoeve van de dagbouw zijn verstrekt, is de kolenproductie stabiel geworden en is een beheersysteem opgezet waarmee de productie gestadig zal kunnen worden verbeterd. Technieken voor kolenwinning waarbij een hoge productie ten koste gaat van duurzaamheid op de lange termijn worden vervangen door technieken die op een meer wetenschappelijke methode zijn gebaseerd.

De eenheid 'Kosovo B1' is gedeeltelijk hersteld en levert nu constant een nominaal vermogen van 270 megawatt. Dit betekent minder storingstijd en meer energie. Eenheid B2 is voldoende hersteld om in bedrijf te kunnen blijven.

Ondertussen is energie geïmporteerd, zodat in tijden van piekbehoefte de lokale energiebronnen kunnen worden aangevuld.

Huisvesting

Tijdens het conflict van 1999 werd het huizenbestand van Kosovo (250.000) bijna voor de helft beschadigd of verwoest. Uit een schatting die in juli 1999 door de IMG namens de Europese Commissie werd gemaakt, bleek dat 41.000 huizen gedeeltelijk waren beschadigd, 32.000 ernstig (muren stonden nog overeind maar daken en interieur waren verbrand), en dat 47.000 huizen volledig waren verwoest (tot op het fundament en vaak zelfs tot beneden het fundament). De huizen van naar schatting 500.000 mensen waren zwaar beschadigd of verwoest. Deze mensen waren bijgevolg dakloos. ECHO en andere donors verleenden nog vóór de winter van 1999-2000 noodhulp, waarbij de ergst getroffen gezinnen die niet bij familieleden konden intrekken, van een noodonderkomen werden voorzien. Zij werden gehuisvest in gedeeltelijk herstelde huizen, shelters, prefab woningen en collectieve centra. EC TAFKO begon in 1999 met een grootscheeps herstelprogramma om de Kosovaren te

helpen bij het herstel van zo'n 3600 door de oorlog beschadigde huizen. Dit programma is in 2000 door het Bureau overgenomen.

Strategie van het Bureau

De ergst getroffen gezinnen, waarvan de huizen volledig waren verwoest of geen dak meer hadden, kregen overeenkomstig de UNMIK-richtsnoeren voor de wederopbouw van huizen (UNMIK Housing Reconstruction Guidelines) prioriteit. Deze richtsnoeren waren ontwikkeld in nauwe samenwerking met het Bureau en zorgden ervoor dat de kwetsbaarste gezinnen bijstand ontvingen in verhouding tot de schade die zij hadden geleden. De participatie van de Kosovaren werd bevorderd door de gemeentelijke huisvestingscommissies, die speciaal hiervoor in de goedgekeurde gebieden waren ingesteld, bij de uitvoering van het programma een hoofdrol te geven, door bij de begunstigden 'zelfhulp' te stimuleren, en door voor de levering van materialen naar lokale handelaren te stappen. Ook door in de EU gevestigde NGO's die verantwoordelijk waren voor de uitvoering van het programma, werden lokale deskundigen en geschoolde arbeiders ingezet.

Projectonderdelen

In 23 van de 30 gemeenten van Kosovo werd, deels met subsidiegelden, de wederopbouw van beschadigde huizen ter hand genomen. In de eerste helft van 2000 rondde het Bureau het herstel van zo'n 3600 huizen af (14 miljoen euro), waarbij werd voortgebouwd op eerdere werkzaamheden van de EC TAFKO. In juni 2000 werd met de tweede fase van dit project begonnen: gestart werd met een programma voor de wederopbouw van 8400 huizen (60 miljoen euro), waarvan meer dan helft onder de categorie 'compleet verwoest' viel. De voltooiing hiervan stond voor april 2001 gepland. Bij de uitvoering van dit programma is het Bureau bijgestaan door 18 verschillende NGO-partners.

Belangrijkste resultaten en effecten

In 2000 voltooide het Bureau de wederopbouw van 8170 huizen. Bij nog eens 2000 huizen was eind december de ruwbouw voltooid en 1530 andere bevonden zich in vroegere fasen van wederopbouw. Dankzij de wederopbouw van bijna 12.000 wooneenheden zullen naar schatting 100.000 mensen weer min of meer normaal kunnen gaan leven. De gemiddelde subsidie voor herhuisvesting bedraagt ongeveer 740 euro per persoon.

Voor veel bewoners van de plattelandsdorpen hebben de inspanningen voor wederopbouw er niet alleen toe geleid dat zij nu weer een bewoonbaar huis hebben, maar is hun kwaliteit van wonen vergeleken met de situatie zoals die vóór het conflict bestond, zelfs verbeterd. In heel Kosovo zijn in de bouw een groot aantal banen gecreëerd. Verder heeft het feit dat bij de selectie en goedkeuring van de begunstigden de gemeentelijke huisvestingscommissies zijn betrokken, de opkomst helpen bevorderen van democratische besluitvormingsorganen op gemeentelijk niveau. Doordat het programma een groot geografische werkgebied heeft, zijn de Kosovaren getuige geweest van een aanzienlijke en blijvende EU-bijdrage aan de levens van de gezinnen die het ergst door de oorlog zijn getroffen.

Vervoer

Kosovo beschikt over een wegennet met een totale lengte van 1700 km – bestaande uit hoofd- en secundaire wegen met twee rijstroken –, een 330 km lange spoorweg voor regionaal en internationaal vervoer, en een regionale luchthaven. Een groot deel van het vervoersnetwerk verkeert net als de overige infrastructuur in Kosovo in een slechte toestand. Het departement

van Vervoer en Infrastructuur was door UNMIK speciaal opgericht voor het herstel van deze systemen en om de sector in snel tempo geschikt te maken voor de invoering van een meer commerciële beheersvorm.

EC TAFKO startte in 1999 met een noodherstelprogramma voor het herstel van enkele hoofdwegen en bruggen. Ook werd gezorgd voor sneeuwplougen om de wegen in de winter open te houden. In 2000 werden reparaties aan het rollend materieel uitgevoerd, reserveonderdelen geleverd en een multimodaal spoorwegplatform gebouwd.

Strategie van het Bureau

Het Bureau heeft zich gericht op het verbeteren van de wegeninfrastructuur, meer in het bijzonder op het herstel van het wegdek dat tijdens het conflict en door de daaruit resulterende grotere slijtage door het optreden van de KFOR en het passeren van zwaar verkeer, beschadigd is geraakt. Verwacht werd dat deze herstelwerkzaamheden een vrije verkeersstroom mogelijk zouden maken tussen de belangrijkste steden van Kosovo en tussen Kosovo en de buurlanden. Het zwaartepunt van het programma lag bij het verbeteren en van een nieuw wegdek voorzien van de belangrijkste wegen en het herstel van verwoeste bruggen. Het herstel van het spoorwegnet was bedoeld om de regionale verbindingen naar het zuiden te verbeteren en omvatte ook het herstel van de verwerkingsfaciliteiten voor over weg of spoor aangevoerde vracht.

Projectonderdelen

Na het wegenherstelwerk dat de EC TAFKO in 1999 had verricht, verleende het Bureau bijstand bij het herstel van enkele zwaar beschadigde gedeelten van hoofdwegen en van twee belangrijke verkeersbruggen (1 miljoen euro). Via een ander programma (2,5 miljoen euro) zijn de werkzaamheden van UNMIK ten behoeve van de spoorwegen ondersteund, waarbij een multimodaal platform is herbouwd, rollend materieel is gerepareerd en reserveonderdelen zijn geleverd. Ook zijn in de winterperiode sneeuwruimers en zout en zand ter voorkoming van ijsvorming geleverd (2,5 miljoen euro).

In het kader van dit programma zijn drie van de belangrijkste wegen in Kosovo van een nieuw wegdek voorzien. De betreffende wegen zijn verkeersaders die Pristina en Skopje met elkaar verbinden, Doganovic en Globocica (een hoofdverbinding tussen de Voormalige Republiek Macedonië en Kosovo), en Pristina en Pec (9,8 miljoen euro). Het Bureau verbeterde ook de grensovergang bij Blace, aan de grens met de Voormalige Republiek Macedonië (2,5 miljoen euro). Ook zijn twee voor het wegverkeer essentiële verkeersbruggen hersteld: bij Milosevo, tussen Pristina en Mitrovica, en bij Vrani Do, tussen Pristina en Podujevo (1,3 miljoen euro).

Belangrijkste resultaten en effecten

Dankzij de programma's van het Bureau zijn de vertragingen en reistijden tussen de belangrijkste stedelijke centra en de buurlanden aanzienlijk verminderd en is tegelijkertijd de verkeersveiligheid vergroot. Door de hoofdwegen van een nieuw wegdek te voorzien, is nu tevens de funderingslaag van deze wegen beter beschermd, waardoor verdere kostbare schade wordt voorkomen en geen duur herstelwerk meer nodig is.

Het grootste deel van het weg- en brugherstel werd vóór de winter voltooid en men kan er nu de vruchten van plukken. Vrachtwagens die bij Blace de grens met de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië willen overschrijden, lopen nu aanzienlijk minder vertraging op. Tijdens de wintermaanden werd sneeuw geruimd en zout gestrooid, om ijsvorming te voorkomen, waardoor alle wegen voor het verkeer open konden blijven.

Er lopen nu weer treinen door Kosovo. Het vrachtverkeer is weer van start gegaan en over de noord-zuid-as is weer sprake van reizigersverkeer.

Water en milieu

26 waterbedrijven leveren in de grotere gemeenten drinkwater en zuiveren het rioolwater van de bevolking in de steden. Momenteel beschikt ongeveer 50% van de bevolking over leidingwater, terwijl 20-30% is aangesloten op het riool (in Kosovo staan echter geen rioolwaterzuiveringsinrichtingen). Door de wederopbouw van de steden zullen de in technisch opzicht in deplorabele staat verkerende riool- en drinkwatersystemen, die bovendien worden bediend door ongeschoold personeel, onder steeds grotere druk komen te staan. Het waterverlies in de drinkwaterleidingen bedraagt gemiddeld meer dan 50% en de kostendekking is minder dan 15%.

Van 40% van de stedelijke bevolking wordt het vast afval ingezameld. In juli 1999 waren in Kosovo geen stortplaatsen in gebruik.

Strategie van het Bureau

Het Bureau richtte zich in eerste instantie op het noodherstel van de stedelijke waterleidingsystemen, teneinde te voorkomen dat deze zouden instorten en ervoor te zorgen dat de bevolking over een minimumhoeveelheid drinkwater kon beschikken. In de tweede helft van 2000 werd een meer op ontwikkeling gerichte aanpak gehanteerd: er werd een programma voor het herstel van de drinkwatervoorziening opgesteld en uitgevoerd, hetgeen gepaard ging met de institutionele versterking van gemeenteorganisaties.

Projectonderdelen

Aan vrijwel alle nutsbedrijven in de watersector zijn reserveonderdelen, voertuigen voor speciale toepassingen en gereedschap voor noodreparaties geleverd. Ook is met financiële middelen van het Bureau een onderhoudsprogramma voor vrachtwagens uitgevoerd. In de stad Mitrovica zijn noodreparaties verricht aan het waterleidingsstelsel en de zuiveringsinrichtingen (2,4 miljoen euro).

Aan dertien gemeenten is technische bijstand verleend om te kunnen beginnen met een programma voor het herstel van het waterleiding- en afvalwatersysteem. Dit programma bestrijkt meer dan de helft van Kosovo (10,9 miljoen euro).

In de vast-afvalsector zijn verschillende noodprogramma's gestart, gericht op het wegwerken van de achterstand in de verwerking van het vaste afval dat zich over verschillende jaren heeft opgehoopt en op het introduceren van elementaire beginselen voor het beheer van stortlocaties. Er is een studie in opdracht gegeven naar de situatie met betrekking tot vast afval in Kosovo, die als voorbereiding dient voor de onmiddellijke en langetermijnontwikkeling van een infrastructuur voor de behandeling van vast afval (6,4 miljoen euro).

Belangrijkste resultaten en effecten

Het aantal langdurige onderbrekingen in de watertoevoer als gevolg van materiaalgebreken is verminderd. Er is een begin gemaakt met het versterken van de zwakke institutionele en beheerscapaciteit van de sector. De uitvoering van dit programma voor managementversterking zal naar verwachting met het verschijnen van gekozen en verantwoordingsplichtige gemeentebestuurders worden versneld. Ook de grotere samenwerking tussen de nutsbedrijven via de pas geïntroduceerde ‘vereniging voor nutsbedrijven in de watersector’ zal aan een snellere uitvoering bijdragen. Ondertussen zijn dankzij noodmaatregelen op het terrein van vast-afvalbeheer de ernstige gezondheidsrisico’s opgeheven waaraan de doelgroep van het programma blootstond. De sectorstudie heeft de basis gelegd voor toekomstige verbeteringen in de verwerking van vast afval.

Ontwikkeling van het bedrijfsleven

De economie van Kosovo is in de jaren negentig dramatisch ingekrompen door de ‘gedwongen maatregelen’ die door Belgrado werden opgelegd en de internationale sancties tegen de Servische regering. Sommige Kosovaren emigreerden als gevolg hiervan naar West-Europa en vormden daar een *diaspora* met een groot economisch potentieel. Anderen keerden terug naar het platteland, naar hun familie of clan, en ontwikkelden een grote informele economie. (De Kosovaarse bevolking blijkt over een grote ondernemingszin te beschikken.)

De economie telt drie hoofdonderdelen : een groot aantal kleine familieboerderijen; een betrekkelijk groot aantal particuliere bedrijven; ongeveer driehonderd gemeenschapsondernemingen en 124 openbare bedrijven of staatsondernemingen die per 31 oktober 2000 door UNMIK waren geregistreerd. In beide organisatievormen zijn ondernemingen bedrijvig in een aantal economische sectoren : landbouw, fabrieksindustrie, bouw, groot- en kleinhandel en reparatie maken meer dan de helft van de ondernemingen uit. Het beleid van UNMIK inzake economische wederopbouw omvatte onder meer het ‘jump-starten’ van de plattelandseconomie voor het creëren van werkgelegenheid en het vergroten van de voedselproductie, het stimuleren van particuliere ondernemingen en het weer op gang brengen van levensvatbare staatsondernemingen.

Strategie van het Bureau

De inspanningen van het Bureau hebben bijgedragen aan de heroriëntatie van de economie van Kosovo naar een marktsysteem. Dit is gebeurd door de marktsector, in het bijzonder kleine en middelgrote ondernemingen, toegang te verschaffen tot meer kredietfaciliteiten en praktische managementadviezen te geven. Vanwege de omvang van het mijnbouwcomplex ‘Trepca’, bij Mitrovica, en de daarmee verband houdende milieuproblemen, heeft het Bureau ook steun verleend voor de sanering van deze locatie.

Projectonderdelen

Door UNMIK geselecteerde bouw- en landbouwindustrieprojecten zullen investeringssubsidies en beheerssteun ontvangen (4 miljoen euro).

Het Bureau heeft via het herfinancieringsfonds van de Duitse Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) aan de Bank voor micro-ondernemingen een bijdrage geleverd (1 miljoen euro) ten behoeve van een kredietfaciliteit voor micro-ondernemingen.

Door de Europese Commissie en de Wereldbank is een gezamenlijke kredietfaciliteit voor het MKB opgericht (5 miljoen euro), zodat bedrijven in Kosovo gedurende de periode dat de banksector wordt ontwikkeld toch al beschikken over financieringsbronnen. Hiermee hebben particuliere ondernemingen de beschikking gekregen over een faciliteit voor directe leningen. Het is de bedoeling dat de banken, zodra deze zijn opgericht, deze leningen zullen continueren.

Aan het mijnbouwcomplex 'Trepca' wordt steun en advies met betrekking tot milieubeheer gegeven en ook de salarisbetaling aan ambtenaren van de gezondheidsdienst en veiligheidsfunctionarissen wordt ondersteund (6 miljoen euro). Verder worden voor het beheer van het complex onafhankelijke adviseurs beschikbaar gesteld, die voor UNMIK werken.

Belangrijkste resultaten en effecten

Ofschoon de naar het buitenland geëmigreerde Kosovaren aanzienlijke spaargelden hebben vergaard, is er in Kosovo nog steeds een tekort aan krediet. Behalve van de familie zijn er nauwelijks andere manieren om een lening te krijgen. Tussen september 2000 en nu zijn aan 123 micro-ondernemingen leningen verstrekt.

Met financiële middelen, technische bijstand en krediet van het Bureau is samen met de Wereldbank buiten de banksector een financiële instelling opgericht, die nu op doeltreffende wijze functioneert en nog steeds aan het uitbreiden is. Tot dusver zijn aan twaalf KMO's leningen voor een totaalbedrag van 2 miljoen euro uitbetaald.

Er is begonnen met de schoonmaak van het mijnbouwcomplex 'Trepca' (3,5 miljoen euro). Voordat daarmee van start werd gegaan, is met UNMIK een overeenkomst gesloten die onder meer bepalingen bevat over de betaling van de werknemerssalaries en de levering van de noodzakelijke veiligheids- en schoonmaakapparatuur. Onafhankelijke adviseurs die het beheer van de Trepca-mijnen overzien, geven advies over het beheer van wat tot dusver een verwaarloosde en slecht beheerde industrie voor kolenwinning was. Ook is een technische en milieuaudit van de loodsmelterij in Zvecan voltooid.

Aan vier baksteen- en dakpannenfabrieken is productiemateriaal geleverd, en in dezelfde sector is aan geselecteerde fabrieken technisch en managementadvies gegeven. Tot dusver is in totaal voor 3,5 miljoen euro uitbetaald.

Landbouw

Vóór het conflict van 1999 maakte de plattelandsbevolking ongeveer 65% van de totale bevolking in de provincie uit en was wel 90% van de plattelandsbevolking in de landbouw actief. Dit hoge percentage was het gevolg van het feit dat in de jaren negentig de werkgelegenheid in de steden sterk was teruggelopen en de mensen bijgevolg naar het platteland waren teruggekeerd om er zeker van te zijn dat zij over voldoende voedsel beschikten.

Voordat het conflict uitbrak, was twee derde van alle landbouwgrond particulier bezit, waarbij de boerenbedrijven een oppervlakte van gemiddeld 3,2 hectare besloegen. Achttien *agrokombinats*, in beheer van de overheid, en 145 landbouwcoöperaties onder zelfbeheer, beheerden het restant.

Tot 1990 werden de voorraden via een coöperatief systeem geleverd, maar in de jaren negentig waren op dit systeem 'beperkende maatregelen' van toepassing en was sprake van verwaarlozing. Met de instorting van het coöperatief systeem en de verkoopsystemen daalde ook de landbouwproductie. Vervolgens verloren tal van plattelandshuishoudens tijdens het conflict ook nog eens de oogst van een jaar – alsmede hun veestapel – waardoor de landbouwproductie in 1999 nauwelijks genoeg was om in het eigen gebruik te voorzien. Opnieuw beginnen was voor veel boeren moeilijk, omdat er een tekort aan krediet was of financierders een hoge rente vroegen.

Sinds de beëindiging van het conflict hebben UNMIK en andere donors de ontheemde plattelandsbevolking geholpen om naar hun dorpen terug te keren, door hun huizen te herstellen en te zorgen voor middelen van bestaan. Er is aanzienlijke bijstand verleend aan boerengezinnen om hen te helpen weer met landbouw te beginnen, voornamelijk door het leveren van essentiële productiemiddelen en de reparatie van machines. Andere bijstand is gericht geweest op de herstart van de landbouwindustrie, het creëren van werkgelegenheid en het vergroten van de inkomsten op het platteland. Er zijn langetermijninitiatieven gestart voor het veilig stellen van eigendomsrechten en het opzetten van een levensvatbare markt voor landbouwdiensten en -producten.

Strategie van het Bureau

Het Bureau heeft de strategie van UNMIK voornamelijk ondersteund door de levering van meststoffen en het verschaffen van toegang tot krediet. De meststoffen zijn aangeschaft via een openbare internationale aanbestedingsprocedure en op de markt gebracht via een reeks van lokale, openbare veilingen, teneinde particuliere handelaren en de landbouwcoöperaties te helpen bij het hervatten van hun rol van leverancier en dienstverlener en om een marktprijs vast te stellen. Met de opbrengsten van de verkopen is een renouvellerende kredietfaciliteit voor de plattelandsgemeenschap opgericht. De kredietregeling voor de plattelandsgemeenschap is ondersteund omdat kleine boeren, zowel op als buiten landbouwbedrijven, daarmee de beschikking krijgen over financiële middelen om hun productie te verhogen en verder om een basis te leggen voor de ontwikkeling van een duurzaam systeem van besparingen op gemeenschapsniveau.

Projectonderdelen

37.500 ton meststoffen (9 miljoen euro) zijn ingevoerd en onder particuliere en gevestigde handelaren bij opbod verkocht. De bidders konden voor 80% op krediet kopen en met de aflossing van hun schuld wachten totdat zij de meststoffen aan boeren in Kosovo hadden verkocht, voor contant geld of voor een combinatie van contant geld en krediet. Het geld dat met de veiling is verworven, wordt gebruikt voor de uitbreiding van de kredietregeling voor de plattelandsgemeenschap die bij wijze van proef is opgezet.

De kredietregeling voor de plattelandsgemeenschap (2 miljoen euro) is met steun van het Bureau en het Franse AFDF in juni 2000 opgezet. Tijdens de proeffase wordt de aandacht geconcentreerd op twee gemeenten waar officiële spaar- en kredietverenigingen worden opgericht.

Belangrijkste resultaten en effecten

Doordat de meststoffen op de openbare veiling op krediet werden verkocht en later ook op krediet werden geleverd, was in dit deel van de landbouwsector een brede participatie mogelijk. Hiermee werd voorkomen dat de distributie van de meststoffen in handen kwam

van een kleine groep. Meer dan 50% van de kopers op de veilingen waren traditionele handelaren in voorraden voor boeren. Veel kopers verkochten hun voorraden later rechtstreeks aan deze traditionele handelaren. Enquêtes laten zien dat de 'af-boerderij-prijzen' van meststoffen in 2000 30% lager waren dan in 1999.

Gesprekken met handelaren en boeren duiden erop dat het project heeft geholpen om de marktstructuur en prijsmechanismen in Kosovo te normaliseren, en de kredietverlening heeft bijgedragen aan de financiering en invoer van andere essentiële diensten en voorraden voor boeren. Verwacht mag echter worden dat toekomstige veilingen zonder discretionair krediet voornamelijk door gevestigde handelaren zullen worden bijgewoond. Op 31 januari 2001 was de eerste termijn door 83 handelaren volledig en door 14 gedeeltelijk voldaan. De zes handelaren die niets van de eerste termijn hadden afgelost, zijn momenteel voorwerp van onderzoek en hangt een gerechtelijk vooronderzoek wegens fraude boven het hoofd.

Hoewel de kredietregelingen voor de plattelandsgemeenschap zich nog steeds in de kinderschoenen bevinden, zijn zij al behoorlijk populair. In één van de gemeenten schreven zich in de eerste week al 109 mensen in. Verder duiden vraaggesprekken erop dat de beginselen van de kredietregelingen goed worden begrepen en dat dankzij de regelingen nieuwe vaardigheden en netwerken worden ontwikkeld en dat zij een gevoel van groepssolidariteit en eigen inbreng bevorderen.

Gezondheidszorg

De gezondheidszorg van Kosovo heeft net als vele andere overheidsdiensten te lijden gehad onder verwaarlozing en een chronisch tekort aan investeringen in nieuwe uitrusting. Daarnaast is de gezondheidszorg te zeer afhankelijk geweest van dure en inefficiënte ziekenhuiszorg: veel ongecompliceerde aandoeningen die zonder problemen in plaatselijke medische centra kunnen worden behandeld, worden in ziekenhuizen behandeld. Dit probleem is nog verergerd doordat zowel artsen als verplegers over onvoldoende vaardigheden in basisgezondheidszorg beschikken. In alle UNMIK-studies inzake gezondheidszorg, en ook in studies die door andere donors ter zake zijn verricht, wordt aanbevolen om bij de ontwikkeling van beleid meer nadruk te leggen op scholing en investeringen in de basisgezondheidszorg.

Strategie van het Bureau

Binnen het gezondheidsprogramma is het algemene beginsel ondersteund dat het evenwicht tussen de basisgezondheidszorg en de ziekenhuiszorg moet worden verbeterd. Er is steun verleend voor herscholings- en accrediteringsprogramma's voor medisch en paramedisch personeel. Ook zijn geneesmiddelen verstrekt, hoofdzakelijk aan medische centra op lokaal en wijkniveau.

Projectonderdelen

Aan 350 staatsapotheken in Kosovo is technische bijstand verleend en krediet verstrekt (4,5 miljoen euro). Doel is om een systeem op te zetten dat uiteindelijk zelfvoorzienend zal zijn. Ook is een WHO-programma ondersteund in het kader waarvan 350 huisartsen en specialisten zijn opgeleid. Ook managers van gezondheidsdiensten behoorden tot de doelgroep (5 miljoen euro). In het kader van de modernisering van de bloedtransfusiedienst is in Pristina een centrale faciliteit opgericht (0,5 miljoen euro).

Belangrijkste resultaten en effecten

In Kosovo is begonnen met de uitvoering van het beleid inzake basisgezondheidszorg. Mensen die voor het eerst wegens een lichamelijke klacht een arts willen zien, stappen nu in ongeveer 50% van de gevallen naar een lokaal medisch centrum, waar personeel en patiënten elkaar kennen. Het streefcijfer is 80%. Er zijn essentiële geneesmiddelen verspreid, die nu over heel Kosovo ruim beschikbaar zijn en bovendien tegen betaalbare prijzen. De bloedtransfusiedienst is gemoderniseerd en doordat de dienst nu vanuit Pristina centraal wordt beheerd, is het risico van hiv-besmetting een stuk kleiner geworden. Zolang UNMIK nog geen geneesmiddelenbeleid heeft ontwikkeld dat in heel Kosovo wordt uitgevoerd – wat een moeilijke taak is –, heeft het Bureau echter nog maar beperkte mogelijkheden tot ontwikkeling van de sector.

Ondertussen werden door de EC TAFKO in 1999 de volgende projecten voorbereid, die op 23 februari 2000 door het Bureau zijn overgenomen.

Lokaal bestuur, burgermaatschappij

Gedurende de jaren negentig maakte het lokaal bestuur – dat van oudsher verantwoordelijk is voor lokale overheidsdiensten – zich schuldig aan ernstige verwaarlozing van het Albanese bevolkingsdeel in Kosovo. Als reactie hierop richtte deze groep met financiële steun van de ‘diaspora’ en met vrijwillige bijdragen van de lokale bevolking, parallelle, onofficiële instellingen op. Het vertrek van de Servische Kosovaren in juli 1999 ging gepaard met de vernietiging van documenten en archieven, de verwijdering van uitrusting en de beschadiging van overheidsgebouwen. De strategie van UNMIK is geweest om ervoor te zorgen dat in de basisbehoeften van de bevolking wordt voorzien en een democratisch lokaal bestuur wordt gevormd. UNMIK heeft een herzien wettelijk kader voor lokaal bestuur opgezet (de ‘Verordening betreffende zelfbestuur van de gemeenten van Kosovo’) dat als basis moet dienen voor de overgang naar een meer democratische bestuursvorm.

In oktober 2000 zijn gemeenteraadsverkiezingen gehouden en is op lokaal niveau begonnen met de heropricting van pluralistische, verantwoordingsplichtige en doorzichtige door de provincie zelf beheerde overheidsinstellingen. Personeel van UNMIK heeft zich in de gemeenten ingespannen voor de integratie van minderheidsgroepen in de bestuursstructuren. De OVSE heeft op centraal niveau de mensenrechten en de burgermaatschappij bevorderd, via campagnes ter bevordering van medezeggenschap en bewustmakingscampagnes.

Strategie van het Bureau en projectonderdelen

De democratiseringsprogramma’s en programma’s voor de ontwikkeling van het gemeentebestuur in Kosovo werden vóór februari 2000 door de EC TAFKO ondersteund en daarna door het Bureau. De steun, die praktisch van aard is en op gemeenteniveau wordt verleend, bestaat enerzijds uit deskundigenadvies voor het bestuur van gemeenten en anderzijds uit financiële middelen voor de wederopbouw. Op dit moment worden 51 projecten voor de wederopbouw van essentiële gemeentegebouwen en -diensten uitgevoerd (8 miljoen euro). Uit de lidstaten zijn 25 deskundigen in gemeentelijk beheer uitgezonden: deze zijn werkzaam geweest bij de lokale overheid en hebben daar zowel praktijk- als beleidsadvies gegeven (7,2 miljoen euro). In de aanloop naar de lokale verkiezingen in oktober 2000 zijn ook projecten voor de ontwikkeling van de burgermaatschappij ondersteund (0,5 miljoen euro).

Belangrijkste resultaten en effecten

De deskundigen die naar de gemeenten zijn uitgezonden, hebben met lokale ambtenaren gewerkt aan het opzetten van basis-administratiesystemen en -procedures. Deze werkzaamheden hebben de aangezet gevormd voor een reeks van programma's voor capaciteitsopbouw in de gemeenten, waarmee een bijdrage wordt geleverd aan langetermijninspanningen voor het herstel van een degelijk lokaal bestuur via gekozen gemeenteraden. De deskundigen beschikken over langjarige praktijkervaring in het management van lokaal bestuur en hebben een brug weten te slaan tussen UNMIK en de Kosovaarse ambtenaren.

Kosovo Protection Corps

UNMIK moest na juli 1999 in snel tempo wegen en voorzieningen herstellen. Dit vereiste dat onmiddellijk werd begonnen met de aanschaf en het beheer van transportmiddelen en ander materieel. Het KPC is ingeschakeld als een zuiver civiele organisatie, zonder taken in de handhaving van het militaire recht.

Strategie van het Bureau en projectonderdelen

De EC TAFKO heeft het KPC financieel ondersteund om het de mogelijkheid te bieden om bij de wederopbouw een hoofdrol te vervullen. Er is een financiële overeenkomst met UNMIK gesloten voor de aanschaf van de noodzakelijke uitrusting: voertuigen voor het transport van materialen en personeel en voor het herstel en de aanleg van wegen, en logistieke uitrusting voor kantoren en communicatie (5 miljoen euro).

Belangrijkste resultaten en effecten

De uitrusting is besteld en er wordt op de levering ervan gewacht.

Mijnopruiming

Er moet nog een groot aantal niet geëxplodeerde bommen en landmijnen worden opgeruimd, die respectievelijk door de NAVO tijdens de bommencampagne van 1999 zijn afgeworpen en door de Serviërs tijdens hun militaire terugtocht zijn gelegd. De opruiming startte in juli 1999 en ging geheel 2000 door. Mijnopruiming werd gezien als een kwestie van hoge urgentie, aangezien het gevaar van een mijnontploffing de landbouw en het transport hinderde en de terugkeer naar het normaal leven belemmerde. De VN richtte een speciaal centrum op, het UN Mine Action Coordination Centre (UNMACC), voor het in kaart brengen van alle 1000+ mijnevelden en het prioriteren van de werkzaamheden. Ook werd voor het grote publiek een bewustmakingscampagne gestart over de gevaren van mijnen.

Strategie van het Bureau en projectonderdelen

De EC TAFKO heeft 6 miljoen euro gestort in het UNMACC-fonds waaruit de mijnopruiming wordt gefinancierd.

Belangrijkste resultaten en effecten

Met EU-middelen werd het eerste van de twee prioritaire mijnopruimingsprojecten voltooid. Deze omvatten de feitelijke opruiming van de mijnen, vaststellen welke andere mijnevelden met prioriteit moeten worden opgeruimd, het voeren van een bewustmakingscampagne voor de lokale bevolking en het verlenen van bijstand aan de slachtoffers. Het programma was zeer

effectief, onder meer omdat men heeft geleerd van andere conflicten in de Balkan. Door een snelle mijnopruiming konden essentiële wegen en bruggen snel worden hersteld.

Post en telecommunicatie

De telecommunicatie-infrastructuur raakte tijdens het conflict ernstig beschadigd en veel faciliteiten, schakelpanelen en transmissiesystemen werden volledig verwoest. Tijdens de jaren negentig was zeer weinig geïnvesteerd in herstel en vernieuwing. (Kosovo heeft met zes telefoonaansluitingen per honderd huishoudens het laagste percentage aansluitingen in Europa.) Ook de postkantoren waren beschadigd en de dienst beschikte maar over weinig voertuigen voor het ophalen en bezorgen van de post. Naast de wederopbouw en modernisering van het telecommunicatie- en postnetwerk is ook een behoorlijk wetgevingskader nodig voor het vaststellen van de beginselen en verantwoordelijkheden voor de bedrijfsvoering. UNMIK heeft de Kosovaarse PTT tijdelijk de bevoegdheid gegeven over de post- en telecommunicatiediensten.

Strategie van het Bureau en projectonderdelen

De EC TAFKO heeft de Kosovaarse PTT geholpen om van zichzelf weer een operationele dienst te maken, door bijstand te verlenen bij het opruimen van mijnen rond faciliteiten, door de aankoop van nieuwe uitrusting en door het verlenen van technische bijstand. Er werden financiële middelen verstrekt voor het herstel van de faciliteiten voor het doorzenden van telecommunicatieberichten en de uitwisseling van abonnees in Pristina. Ook werd een financiële controle van de Kosovaarse PTT in opdracht gegeven. In de postsector werden acht leveringscontracten voor postwagens en andere uitrusting gesloten. Ook werden twee opleidingsprogramma's uitgevoerd (8 miljoen euro).

Belangrijkste resultaten en effecten

Door het herstel van de telecommunicatiefaciliteiten is de werking van het systeem van landlijnen in Kosovo sterk verbeterd. En door de levering van de nieuwe postwagens kan nu in de meeste plattelandsgebieden de post worden bezorgd en opgehaald.

Universiteit van Pristina

Net als de meeste andere onderwijsinstellingen in Kosovo werd ook de Universiteit van Pristina in de jaren negentig sterk verwaarloosd. Er moesten aanzienlijke reparaties aan de universiteit worden uitgevoerd. Met deze reparaties was in 1998 begonnen, maar door het conflict moesten zij worden onderbroken. Het reparatieprogramma moest ervoor zorgen dat de nieuwe generatie studenten over geschikte studie-, onderwijs- en huisvestingsfaciliteiten zou beschikken.

Strategie van het Bureau en programmaonderdelen

Gebouwen en onderwijsfaciliteiten worden momenteel opgeknapt en hersteld (4,4 miljoen euro).

Belangrijkste resultaten en effecten

De gebouwen zijn opvallend verbeterd en sommige faciliteiten worden al gebruikt door de universiteit en de studenten.

Verstrekking van identiteitsbewijzen

Als gevolg van het conflict beschikte de lokale bevolking in het algemeen niet over elementaire juridische documenten en met name niet over identiteitsbewijzen. Een fundamenteel vereiste voor het opnieuw creëren van een functionerende economie en democratische samenleving is dat dergelijke documenten weer aan burgers worden uitgereikt. Daarnaast was de registratie van de burgers ook dringend noodzakelijk om vervroegde lokale verkiezingen te kunnen houden.

Strategie van het Bureau en programmaonderdelen

De betrokkenheid van het Bureau is beperkt geweest tot de financiering van een centraal systeem voor gegevensverzameling en een centrale gegevensbank, inclusief software en materialen en uitrusting voor de productie van identiteitsbewijzen. Ook heeft het Bureau deskundige steun inzake beheer verleend.

Belangrijkste resultaten en effecten

Ofschoon de faciliteiten en opleidingen op schema werden verstrekt, werden slechts 36.000 identiteitsbewijzen gedistribueerd en was UNMIK bijgevolg niet in staat om de identiteitsbewijzen vóór de oktoberverkiezingen uit te reiken. Dit was voornamelijk te wijten aan een gebrek aan coördinatie door de Joint Registration Task Force (task force voor gezamenlijke registratie). Het beheer van het project is nu overgenomen door het centraal registratiebureau, dat momenteel een actieplan uitvoert voor de productie van 11.000 identiteitsbewijzen per dag, dat eind juli 2001 moet zijn voltooid. De oprichting van registratie- en documentatiecentra, waarvoor in elke gemeente geschikte faciliteiten zijn opgeknapt en aangepast, is met succes voltooid.

3.5 Voortgangscontrole

Het Bureau heeft in juli 2000 overeenkomstig door de Raad van bestuur goedgekeurde richtsnoeren, een eenheid voor voortgangscontrole opgericht. Er zijn drie controleurs, die regelmatig voor alle sectoren voortgangsverslagen opstellen, waarbij de uitvoering van contracten wordt beoordeeld op basis van de projectvoorwaarden of taakomschrijving, met bijzondere aandacht voor het realiseren van doelstellingen en tijdschema's en voor sociale gevolgen en zichtbaarheid. De controleurs geven een onafhankelijk advies. De bedoeling is dat vroegtijdig wordt gewaarschuwd voor eventuele (potentiële) problemen en dat in het voorkomende geval herstelacties worden voorgesteld. Daarnaast bevatten de adviezen informatie voor sectorstrategieën, financieringsvoorstellen en taakomschrijvingen, ter verbetering van de kwaliteit van programma's.

Bijzondere aandacht is besteed aan de sectoren energie, vervoer, huisvesting en landbouw. Er zijn strategiedocumenten en financieringsvoorstellen beoordeeld en voor alle sectoren is informatie geleverd. Bijzondere nadruk is gelegd op sectoroverschrijdende kwesties, 'benchmarking' en het vaststellen van verifieerbare indicatoren.

3.6 Beoordeling van sociale gevolgen

De bijstand van het Bureau verschuift steeds meer van noodhulp naar steun voor langetermijnontwikkeling. Dit betekent onder meer dat sociale aspecten in de programmering worden opgenomen. Vooral gender-, minderheids- en mensenrechtenkwesties worden meer in de programmering geïntegreerd. De doelstelling is om zicht te krijgen op de specifieke

behoeften van bepaalde kwetsbare groepen met betrekking tot gelijke behandeling en toegang tot hulpmiddelen, en voor deze groepen gerichte maatregelen te nemen. In 2000 is de lokale bevolking steeds meer in de programma's van het Bureau gaan deelnemen en hebben ook steeds meer mensen in het kader van deze programma's een opleiding ontvangen. Ook zijn kaders opgezet ter ondersteuning en vergroting van de capaciteit van lokale organisaties en instellingen.

De beoordeling van maatschappelijke gevolgen gebeurt derhalve als onderdeel van een bredere strategie voor het beoordelen van de gevolgen die de sectorprogramma's van het Bureau voor de getroffen bevolking hebben en voor het faciliteren van een effectievere en meer efficiënte uitvoering. Deze beoordelingen omvatten het in kaart brengen, analyseren en evalueren van de sociale gevolgen van een project of programma voor een individu, voor sociale groepen binnen een gemeenschap of voor een gemeenschap als geheel – waarbij een systematische en horizontale aanpak wordt gehanteerd, zodat de verzamelde informatie in het besluitvormingsproces kan worden gebruikt. Zij omvatten een analyse van de stand van zaken van bepaalde aspecten van het sociale milieu, voorspellingen van de wijze waarop de bestaande toestand kan veranderen als een gegeven actie of alternatief wordt uitgevoerd, en de ontwikkeling van middelen waarmee veranderingen die door de getroffen bevolking waarschijnlijk als negatief worden beoordeeld, kunnen worden gemitigeerd. Tot dusver zijn beoordelingen uitgevoerd voor de sectoren landbouw en huisvesting.

4. NOODHULP IN SERVIË

De Algemene Raad heeft het mandaat van het Bureau dusdanig uitgebreid dat vanaf oktober 2000 ook Servië en Montenegro tot het geografisch werkterrein van het Bureau behoren. Na dit besluit heeft het Bureau de Commissie geholpen met het samenstellen van een programma voor noodhulp voor Servië waarmee een bedrag van 180 miljoen euro is gemoeid. De hulp van het Bureau bestond uit het verstrekken van informeel advies en samenwerking bij de voorbereiding van prioritaire programma's. Op 8 januari 2001 heeft de Commissie de uitvoering van deze programma's aan het Bureau gedelegeerd.

Tot de prioriteiten van de Commissie behoort de hulpverlening aan die gebieden in Servië waar de hulpbehoefte het meest urgent is. Een eerder project getiteld "Olie voor democratie", dat is gericht op bijstandverlening aan democratische Servische gemeenten, en een project getiteld "Scholen voor democratisch Servië", respectievelijk van start gegaan in oktober 1999 en oktober 2000, zijn nu uitgebreid tot alle gemeenten.

Het Bureau heeft bijstand verleend bij het voorbereiden van de volgende programmaonderdelen:

Energie

Dieselolie

Er wordt diesel- en zware olie ('mazout') geleverd aan zestig stadsverwarmingssystemen (die tachtig procent van de bevolking bestrijken) en aan verwarmingssystemen voor scholen en ziekenhuizen. Ook energiecentrales en kolenmijnen worden van deze brandstoffen voorzien (30 miljoen euro). Ondanks de geweldige logistieke uitdagingen waarvoor men zich in de winter bij deze massalevering van brandstof gesteld ziet, komt de brandstof op de plaats van bestemming aan. Teneinde diefstal en misbruik te voorkomen, worden de leveringen nauwgezet gevolgd. Bij deze grootscheepse bewakingsoperatie zijn over heel Servië meer dan honderd mensen betrokken. Er staat een tweede levering van stookbrandstof gepland, te financieren uit het restant van het pakket van 180 miljoen euro. Daarmee zal het programma tot eind maart 2001, door de koudste wintermaanden heen, kunnen worden voortgezet.

Invoer van elektriciteit

Een aanzienlijk deel van de elektriciteitsbehoefte van Servië wordt door de EU geïmporteerd. Dit heeft tot dusver deze winter geholpen om de energievoorziening te stabiliseren (45 miljoen euro). In februari 2000 is een grootscheepse publiciteitscampagne gestart om de bijdrage van de EU onder de aandacht te brengen en energiebesparing te bevorderen.

Reserveonderdelen voor kolenmijnen

Er zijn contracten gesloten voor de levering van reserveonderdelen aan kolenmijnen, teneinde de productie van deze mijnen veilig te stellen (7 miljoen euro).

Geneesmiddelen

De Europese Unie levert essentiële geneesmiddelen en andere medische benodigdheden aan 160 staatsapotheken en 175 gezondheidscentra in Servië. In december is begonnen met de levering aan staatsapotheken van lokaal aangeschafte geneesmiddelen (11 miljoen euro). Daarnaast worden nu ook geneesmiddelen en ziekenhuisbenodigdheden geïmporteerd. De levering van deze importproducten staat voor maart 2001 gepland (6 miljoen euro). De begunstigden en het publiek in het algemeen zijn via posters en folders in apotheken goed over het programma geïnformeerd. Als aanvulling hierop worden tv-reclameboodschappen geproduceerd, die vanaf februari zullen worden uitgezonden. Via dit programma is de Servische bevolking voorzien van essentiële geneesmiddelen die de laatste paar jaar niet meer verkrijgbaar waren en is de Servische geneesmiddelenindustrie tegelijkertijd een broodnodige oppepper gegeven. Als rechtstreeks gevolg van het programma is met de herstart van enkele productielijnen begonnen (onder andere voor insulineproductie).

Voedselproducten

Met het Wereldvoedselprogramma is een contract gesloten (24,5 miljoen euro) voor de levering van 15.000 ton suiker en 15.000 ton plantaardige olie voor consumenten in Servië. Deze voedingsmiddelen zullen tegen betaalbare prijzen worden verkocht. Een gedeelte van de inkomsten wordt opzij gelegd voor een fonds voor het herstel van de Servische landbouw. De uitvoering van het programma wordt door een team van inspecteurs zorgvuldig bewaakt. Ofschoon de inklaring van de goederen vanwege ingewikkelde verordeningen betreffende voedselveiligheid met enige problemen gepaard is gegaan, zijn in februari de eerste producten in de verkoop gegaan.

Steden en scholen voor een democratisch Servië

Er zijn voorbereidingen gaande om het programma "Scholen voor Democratie" van vorig jaar uit te breiden tot alle 160 Servische gemeenten. Via dit programma worden ook gemeenteprojecten ondersteund (bijv. het herstel van waterleidingssystemen en vuilnisinzameling). Er wordt gewerkt aan een uitvoerige behoefteanalyse. Alle contracten moeten eind juni 2001 zijn ondertekend (25 miljoen euro).

Media

Het Zweedse Helsinki-comité ondersteunt onafhankelijke media in Servië met subsidies voor in totaal 500.000 euro. Dit programma vormt de voortzetting van een EU-programma voor de onafhankelijke media van vorig jaar.

5. FINANCIERING

5.1 Begroting van het Bureau

De begroting van het Bureau voor het jaar 2000 bedroeg aanvankelijk 266 miljoen euro. Aan het einde van het jaar was deze na opeenvolgende verhogingen echter opgelopen tot 682 miljoen euro. De eindbegroting voor 2000 bevat daarnaast nog eens 171 miljoen euro voor bijstandverlening in Kosovo die helemaal aan het eind van 2000 beschikbaar is gemaakt maar pas in 2001 zal worden uitbetaald.

De Commissie heeft de additionele 171 miljoen euro vooraf toegewezen omdat het Bureau in staat is programma's snel uit te voeren. Verder is in de begroting 2000 ook 177 miljoen euro opgenomen voor het noodhulpprogramma voor Servië (voor meer bijzonderheden zie bijlage D).

De begrotingsautoriteit van de EG (Parlement en Raad) heeft toestemming gegeven om maximaal 8% van de begroting 2000 aan de huishoudelijke uitgaven van het Bureau toe te wijzen. Daartoe behoren bijvoorbeeld de kosten voor personeel en uitrusting. De huishoudelijke uitgaven bedroegen uiteindelijk 8,5 miljoen euro, ofwel slechts 2,5% van de gelden die in 2000 voor Kosovo zijn vastgelegd. Het Bureau heeft derhalve over 2000 97,5% van de begrote middelen rechtstreeks aan hulpprojecten besteed.

Eind december had het Bureau contracten voor projecten voor een totale waarde van 241 miljoen euro afgesloten. Daarvan was 86% aanbesteed na een standaardaanbestedingsprocedure en 14% na een vereenvoudigde en versnelde procedure. Aan het einde van het jaar had het Bureau voor de besteding van 92% van de vastgelegde middelen contracten afgesloten en had het 53% daadwerkelijk uitbetaald voor bijstand in Kosovo in 2000. De middelen die begin december beschikbaar zijn gesteld, zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

De zes man sterke eenheid van het Bureau die is belast met het opstellen van contracten heeft ongeveer 320 contracten opgesteld, terwijl de begrotingseenheid zo'n 1170 betalingen voor projecten heeft verwerkt. Gemiddeld werd elke betaling binnen dertien dagen verwerkt, gerekend vanaf het tijdstip van ontvangst van de factuur tot de opdracht tot overschrijving aan de bank. Dit omvat tevens de tijd die nodig was om de relevante verslagen goed te keuren.

5.2 Financieel beheer

Dat projecten op effectieve wijze zijn opgesteld en uitgevoerd, is mede te danken aan de procedures voor financieel en budgetbeheer die het Bureau hanteert.

Er is een volstrekt autonoom algemeen grootboek gecreëerd – alsmede systemen voor budgettaire accountancy, analytische accountancy en financieel beheer. Het Bureau heeft besloten om de door de Gemeenschapsinstellingen, waaronder de Rekenkamer, aanbevolen toepassingen te gebruiken. Voor begrotingscontrole heeft het Bureau het SINCOM-systeem opgezet, dat ook door de Europese Commissie wordt gebruikt. Internationale betalingen zijn uitgevoerd via een elektronisch systeem dat gebruik maakt van veilige telecommunicatie en daarmee een snelle overdracht van middelen aan de aannemers verzekert.

Het Bureau heeft een reeks procedures ontwikkeld en die samengebracht in een handboek, dat langs elektronische weg aan alle personeelsleden beschikbaar is gesteld. Dit handboek bevat onder andere de voorschriften en procedures die op aanbestedingen, contractafsluiting en accountancy van toepassing zijn alsook stroomschema's, functieomschrijvingen, voorschriften, enz. Elke nieuwe aanwijzing of richtsnoer die wordt opgesteld, wordt aan het handboek toegevoegd. In de richtsnoeren is welbewust de 'best practice' van andere externe programma's van de EG opgenomen. De aanbevelingen van de Rekenkamer en van DG Interne controle zijn eveneens opgenomen. Voor elk project zijn standaard-checklists voor het opstellen van contracten en het uitvoeren van betalingen ontworpen en toegepast, die regelmatig worden bijgesteld.

Het Bureau heeft in de operationele centra in Pristina een intern computernetwerk geïnstalleerd en verder ook een website gecreëerd. Met gebruikmaking daarvan is voor personeel dat met het beheer van bijstandprojecten is belast, een geautomatiseerd informatiesysteem opgezet. Hiermee kan eenvoudig en snel toegang worden verkregen tot alle relevante informatie over programma's, projecten en contracten – inclusief de stand van zaken van de financiële uitvoering ervan. Voor personeel dat betrokken is bij betalingen en contracten zijn regelmatig scholingssessies georganiseerd.

Een missie van DG Interne controle heeft in juli 2000 een bezoek aan het Bureau gebracht en over de interne financiële systemen een positief oordeel geveld. In december 2000 heeft ook de Rekenkamer de boeken van het Bureau aan een diepgaand onderzoek onderworpen. (Op het moment van schrijven was het eindverslag van de Rekenkamer nog niet verschenen.) In hun aanvankelijke conclusies toonden de auditoren zich aan het einde van hun tweewekse missie tevreden over het feit dat het Bureau erin was geslaagd om in een moeilijke omgeving snel en efficiënt te functioneren.

5.3 Beheersstructuur

Personeelsvoorziening

Op de eerste bijeenkomst van de Raad van bestuur van het Bureau, op 17 januari 2000, werd Hugues Mingarelli op voordracht van de Commissie tot directeur benoemd. Op de tweede bijeenkomst van de Raad, op 28 februari, hechtte de Raad van bestuur zijn goedkeuring aan een personeelsplan dat voorziet in het aantrekken van 51 tijdelijke en 34 lokale medewerkers voor de algemene diensten in Thessaloniki en de drie afdelingen in Pristina (resp. voor programmering, uitvoering en financiering – zie het Organisatieschema van het Bureau in bijlage B). Op 24 juli gaf de Raad van bestuur toestemming om het aantal lokale medewerkers voor het jaar 2000 tot 54 te verhogen.

Het aanwerven van personeel is nu nagenoeg voltooid. Het personeel was op 1 februari 2001 als volgt over de verschillende vestigingen verdeeld: 10 tijdelijke en 10 lokale medewerkers ten kantore van het Bureau in Thessaloniki (dat op 2 mei 2000 met zijn werkzaamheden is begonnen); 40 tijdelijke en 42 lokale medewerkers in het operationele centrum in Pristina; en 2 lokale medewerkers in het 'back-up' kantoor in Skopje (dat hoofdzakelijk de inkleding van materialen voor projecten in Kosovo faciliteert). Sommige in Pristina werkzame personeelsleden die nadien zijn overgeplaatst naar de nieuwe operationele centra zullen echter vervangen moeten worden.

Na het besluit van de Algemene Raad om het mandaat van het Bureau uit te breiden tot Servië en Montenegro, werd op 15 december voor het jaar 2001 een nieuw personeelsplan aan de Raad van bestuur voorgelegd. Dit plan is door de Raad van bestuur goedgekeurd. Het voorziet

in het aantrekken van 33 tijdelijke en 61 lokale medewerkers voor Belgrado, 7 tijdelijke en 10 lokale medewerkers voor Podgorica, en nog eens 6 tijdelijke en 10 lokale medewerkers voor het operationele centrum in Pristina en nog eens 7 tijdelijke en 7 lokale medewerkers voor de zetel van het Bureau in Thessaloniki. Daarmee zal het Bureau in totaal over 104 tijdelijke en 142 lokale medewerkers beschikken. Begin februari 2001 waren 15 tijdelijke en ongeveer 30 lokale medewerkers in Belgrado met hun werkzaamheden begonnen en waren in Podgorica 6 tijdelijke en 2 lokale medewerkers aan het werk.

Sommige aanwervingen voor Belgrado moesten meteen in december plaatsvinden, aangezien de Commissie het Bureau het beheer van het noodhulpprogramma voor Servië voor het jaar 2000 heeft toevertrouwd. Voor de meeste vacatures zijn en worden echter personeelsadvertenties geplaatst. Wat betreft salarissen, toelagen en arbeidsomstandigheden volgt het Bureau, overeenkomstig artikel 10 van Verordening (EG) nr. 2667/2000 van de Raad van 5 december 2000, de voorschriften van de Commissie (als neergelegd in het Statuut).

Operationele centra

Het operationele centrum in Pristina is gehuisvest in het 'Museum van Kosovo', dat eerder al door UNMIK aan de EC TAFKO was toegewezen en waarvoor deze geen huur hoefde te betalen. In Thessaloniki en Podgorica hebben respectievelijk de Griekse en Montenegrijse regering aan het Bureau kosteloos panden ter beschikking gesteld. In Belgrado heeft het Bureau tijdelijk kantoren gehuurd (voor zes maanden, tot 9 juli 2001) in afwachting van een besluit van de Federale of Servische regering over het wel of niet toewijzen van gratis kantoorruimte. In Skopje is tegen minimale kosten een klein kantoor gehuurd.

Overeenkomsten betreffende hoofdkwartier en overige kantoren

Op 26 juni hebben de directeur van het Bureau en de Griekse regering voor het hoofdkwartier een overeenkomst ondertekend (die momenteel wordt uitgevoerd) waarin de privileges en onschendbaarheid van het Bureau en zijn personeel worden geregeld. Ondertussen zijn met de regeringen van respectievelijk de Voormalige Republiek Joegoslavië, Servië en Montenegro eveneens onderhandelingen gevoerd over vergelijkbare overeenkomsten betreffende de kantoren van het Bureau in deze landen. De betreffende overeenkomsten zijn in februari 2001 ondertekend.

Begroting administratieve uitgaven

Voor de administratieve uitgaven die het Bureau in 2000 maakte, werd een eerste begroting van 5 miljoen euro en een aanvullende van 15 miljoen euro goedgekeurd, respectievelijk in januari en april. In oktober is 11,5 miljoen euro aan projecten gerealloceerd. De begroting 2000 voor administratieve uitgaven bedroeg derhalve 8,5 miljoen euro, ofwel 2,5% van de begroting 2000 voor Kosovo.

BIJLAGE A

BIJeenkomsten van de Raad van Bestuur in Thessaloniki, 2000

Datum	Belangrijkste kwesties die zijn besproken en besluiten die zijn genomen
17 januari	• Oprichting van de Raad van bestuur • Benoeming van de directeur • Aanvaarding van het door Griekse regering aangeboden pand in Thessaloniki • Goedkeuring van de voorlopige begroting 2000 (5 miljoen euro) en van het voorlopig personeelsplan
28 februari	• Bespreking van de taalregeling en voorbespreking van het werkprogramma voor Kosovo voor het eerste halfjaar • Goedkeuring van de begroting 2000 (266 miljoen euro) • Goedkeuring van het herzien personeelsplan, het standaardarbeidscontract en speciale voorzieningen voor tijdelijke medewerkers met als standplaats Pristina • Instelling van een adviescommissie voor inkoop en contracten
24 maart	• Bespreking van de taalregeling, jaarlijks werkprogramma voor Kosovo en beheersvraagstukken • Goedkeuring van het Reglement van Orde van de Raad • Presentatie van de herziene jaarbegroting (296 miljoen euro, inclusief de overdracht van 30 miljoen euro van de begroting 1999 naar de begroting 2000) • Ingebruikstelling van de kantoren in Thessaloniki
27 april	• Bekrachtiging van het jaarlijks werkprogramma voor Kosovo (eindversie van 6 april, nadat op 29 maart een schriftelijke procedure was gestart) • Instemming met ontwerpvoorstellen voor een aanvullend wederopbouwprogramma voor Kosovo (140 miljoen euro) en met de huishoudelijke uitgaven van het Bureau (15 miljoen euro), voor overlegging aan het ingevolge de <i>Obnova</i>-verordening opgerichte beheerscomité en de Commissie, die haar goedkeuring moet geven • Goedkeuring van de beginselen die op de gunning van contracten van toepassing zullen zijn • Benoeming van een accountant en twee plaatsvervangende accountants

29 mei	• Gedachtewisseling met de plaatsvervangende hoge afgevaardigde van secretaris-generaal Dixon (UNMIK, vierde pijler) • Overeenstemming over ontwerpprogramma's voor respectievelijk economische ontwikkeling (25 miljoen euro) en gezondheidszorg (10 miljoen euro) • Goedkeuring van het financieel reglement en besluit tot het openen van een rekening voor kleine en urgente administratieve uitgaven • Presentatie van de tweede herziene jaarbegroting (nog steeds 296 miljoen euro, maar met technische wijzigingen in Titel III)
26 juni	• Bespreking van de taalregeling • Goedkeuring van de herallocatie van 5 miljoen euro van de post 'onvoorziene uitgaven' op de begroting 1999 naar mijnopruiming (2 miljoen euro) en een werkgelegenheidsprogramma voor dorpen (3 miljoen euro)
24 juli	• Bespreking van de energiesituatie in Kosovo in 2000-2001, van het mijnbouwcomplex 'Trepca' en van de stand van zaken van de uitvoering van de projecten 2000 • Goedkeuring van het tweede herziene personeelsplan (alleen lokale medewerkers), van de toetreding van het Bureau tot het OLAF-akkoord, en van de opening van een Imprest-rekening voor het kantoor te Skopje • Benoeming van een derde plaatsvervangend accountant
15 september	• Bespreking van de controleprocedures van het Bureau en van beheerskwesties • Informele beoordeling van het veldbezoek dat van 13-14 september aan Pristina werd gebracht
12 oktober	• Afronding van het ontwerp-actieprogramma betreffende de voorgestelde besteding van de additionele 40 miljoen euro die door het Europees Parlement zijn vrijgegeven • Goedkeuring van de herallocatie van 11,5 miljoen euro van de begroting voor administratieve uitgaven naar de operationele begroting, en goedkeuring van wijzigingen in het jaarlijks werkprogramma • Goedkeuring van de derde herziene jaarbegroting (334 miljoen euro) • Bespreking van het voorstel van het Bureau voor bijstandverlening bij de wederopbouw van Kosovo in 2001

13 november	• Gedachtewisseling met de plaatsvervangende hoge afgevaardigde van secretaris-generaal Bearpark (UNMIK, vierde pijler) • Goedkeuring van ontwerpprogramma's betreffende het herstel van de infrastructuur en de economische ontwikkeling van Kosovo voor 2001 (171 miljoen euro), en van de huishoudelijke uitgaven van het Bureau voor de eerste helft van 2001 (4 miljoen euro) • Goedkeuring van de vierde herziene jaarbegroting (507 miljoen euro, inclusief 171 miljoen euro voor 2001)
15 december	• Informatie van de Commissie over de nieuwe CARDS- en Bureau-verordening • Bespreking van de stand van zaken van de uitvoering van de programma's 2000 voor Kosovo en van beheerskwesties • Goedkeuring van het ontwerp-hulpprogramma voor huisvesting, institutionele opbouw, water/afval en gezondheidszorg in Kosovo voor 2001 (100 miljoen euro) en van de huishoudelijke uitgaven van het Bureau voor de tweede helft van 2001 en het begin van 2002 (10 miljoen euro) • Goedkeuring van de vijfde herziene jaarbegroting 2000 (682 miljoen euro, inclusief financiële middelen voor Servië), van de initiële begroting voor 2001 (129 miljoen euro), van het personeelsplan voor 2001, en van de speciale voorzieningen voor tijdelijke medewerkers met als standplaats Belgrado en Podgorica • Goedkeuring van de oprichting van de operationele centra in Belgrado en Podgorica

BIJLAGE B

ORGANISATIESCHEMA VAN HET EUROPEES BUREAU VOOR WEDEROPBOUW

		Raad van bestuur	Europese Commissie		
		Directeur			
Werkdivisie <i>Podgorica, Montenegro</i>	Werkdivisie <i>Belgrado, Servië</i>	Werkdivisie <i>Pristina, Kosovo</i>	Afdeling programme-ring *	Afdeling financiën*	Secretaris-generaal**
	Monitoring	Monitoring	Programmering	Eenheden Contract-voorbereiding	Secretariaat van de Raad
	Energie	Energie	Externe coördinatie	Eenheden Financiën	Administratie ***
	Vervoer en infrastructuur	Vervoer en infrastructuur	Evaluatie	Eenheid Informatie-technologie	Informatie en communicatie
	Water en milieu	Water en milieu			
	Bedrijfsleven	Bedrijfsleven			
	Landbouw	Landbouw			
	Gezondheidszorg	Gezondheidszorg			
	Institutionele opbouw	Institutionele opbouw			
	Economische en sociale sector	Economische en sociale sector			
	Burgermaatschappij	Huisvesting			

* Gevestigd in Pristina, Kosovo

** Gevestigd in Thessaloniki, Griekenland

*** Inclusief back-up-kantoor, Skopje, Voormalige Republiek Joegoslavië

BIJLAGE C
OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S VAN HET BUREAU IN KOSOVO, PER 31/12/2000 (€1000)

Jaar	Programma /Project	Toegewezen (A)	Contractueel vastgelegd (B)	B/A	Uitbetaald (C)	C/A	C/B
1998 ¹⁾	Universiteit, veevoeder, houtleverantie	7509	7509	100%	6641	88%	88%
1999 ²⁾	Van 7/1999 tot 2/2000 toegewezen middelen						
	Schade-evaluatie	3496	3496	100%	3496	100%	100%
	Overheidsdiensten	5000	5000	100%	5000	100%	100%
	Kleinschalige operaties	1000	972	97%	967	97%	99%
	Nutsbedrijven	9000	8613	96%	8151	91%	95%
	Douane (beheerd door Commissie)	3000	3000	100%	2708	90%	90%
	Registratie: identiteitsbewijzen	5000	4979	100%	4493	90%	90%
	Huisvesting	14000	13907	99%	12312	88%	89%
	Heroprichting lokaal bestuur	2200	2200	100%	1905	87%	87%
	Banenschepping en herstel dorpen	7500	7384	98%	5884	78%	80%
	Huishoudelijke uitgaven van het Bureau	5000	5000	100%	3622	72%	72%
	Water (grotere steden)	3000	2937	98%	2101	70%	72%
	Vervoer	6300	5367	85%	4490	71%	84%
	Mijnopruiming	6000	4000	67%	4000	67%	100%
	Gemeentebestuur	13000	12814	99%	8203	63%	64%
	Burgermaatschappij	500	462	92%	298	60%	64%
	Kosovo Protection Corps	5000	5000	100%	2711	54%	54%
	Herstel ziekenhuis van Mitrovica	1000	1000	100%	513	51%	51%
	Energie	13000	9915	76%	6583	51%	66%
	Landbouw	1000	1000	100%	230	23%	23%
	Bedrijfsleven	5000	2709	54%	1834	37%	68%
	Centraal bestuur	2000	1507	75%	696	35%	46%
	Administratieve en technische bijstand	6000	3038	51%	1614	27%	53%
	Haalbaarheidsstudies	2000	1376	69%	351	18%	25%
	Post en telecommunicatie	8000	5852	73%	1045	13%	18%
	Totaal per 31/12/00	126996	111528	88%	83206	66%	75%
2000 ³⁾	Van 2/2000 tot 11/2000 toegewezen middelen						
	Overheidsdiensten	10000	10000	100%	10000	100%	100%
	Energie-invoer	20000	20000	100%	16160	81%	81%
	Huisvesting	55000	54123	98%	32322	59%	60%
	Energie	60000	57523	96%	35467	59%	62%
	Landbouw	10000	9658	97%	5074	51%	53%
	Vervoer	15000	11879	79%	7261	48%	61%
	Huishoudelijke uitgaven van het Bureau	3500	1832	52%	1339	38%	73%
	Bedrijfsleven	15000	11992	80%	3512	23%	29%
	Water	10000	10000	100%			
	Gezondheidszorg	10000	5626	56%	1281	13%	23%
	Tegenwaardefondsen meststoffen	1831	102	6%	55	3%	54%
	Totaal I	210331	192736	92%	112473	53%	58%
	In 12/2000 toegewezen middelen						
	Energie-invoer II	8000	8000	100%			
	Huisvesting II	5000	4977	100%			
	Afval	5000	172	3%			
	Energie II	30000					
	Herstel stadsverwarmingssystemen	3500					
	Totaal II	51500	13148	26%			
	Totaal per 31/12/00	261831	205884	79%	112473	43%	55%
Eindtotaal		396336	324921	82%	202321	51%	62%

Noten:

¹⁾ In 1998 door de Europese Commissie vastgelegde middelen

²⁾ In 1999 door de EC TAFKO vastgelegde middelen. De betreffende projecten, en het saldo van de resterende middelen, zijn overgedragen aan het Bureau

³⁾ In 2000 door het Bureau vastgelegde middelen

BIJLAGE D
OVERZICHT VAN DE BEGROTING 2000 VAN HET BUREAU (IN 1000 EURO)

Inkomsten	
Subsidies van Europese Commissie	
Gemeenschapsbegroting 2000 voor Kosovo	
Overdracht van andere begrotingslijnen naar Kosovo (12/2000) ¹	171.000,0
Overdracht van de reserve op de Gemeenschapsbegroting voor Kosovo (11/2000)	40.000,0
Initiële Gemeenschapsbegroting 2000 voor Kosovo (11/2000)	11.500,0
Initiële Gemeenschapsbegroting 2000 voor Kosovo (07/2000)	10.000,0
Initiële Gemeenschapsbegroting 2000 voor Kosovo – huishoudelijke uitgaven (07/2000)	3.500,0
Initiële Gemeenschapsbegroting 2000 voor Kosovo (06/2000)	25.000,0
Initiële Gemeenschapsbegroting 2000 voor Kosovo (05/2000)	140.000,0
Overdracht van Gemeenschapsbegroting 1999 voor maatregelen in Kosovo naar Gemeenschapsbegroting 2000 voor maatregelen in Kosovo (02/2000)	30.000,0
Subtotaal	431.000,0
Gemeenschapsbegroting 1999 voor Kosovo	
Gemeenschapsbegroting 1999 voor Kosovo, overdracht van begroting van EC TAFKO (02/2000)	65.905,5
Gemeenschapsbegroting 1999 voor Kosovo – huishoudelijke uitgaven	5.000,0
Subtotaal	70.905,5
Gemeenschapsbegroting 2000 voor Servië	
Initiële Gemeenschapsbegroting 2000 voor Servië (12/2000)	175.000,0
Initiële Gemeenschapsbegroting 2000 voor Servië – huishoudelijke uitgaven	2.000,0
Subtotaal	177.000,0
Diverse	
Bankrente	700,0
Tegenwaardefondsen – veevoeder en meststoffen	2.720,0
Subtotaal	3.420,0
Totaal	<u>682.325,5</u>
Uitgaven	
Personeel (Pristina, Thessaloniki, Skopje)	5.817,7
Subtotaal	5.817,7
Gebouwen, uitrusting, huishoudelijke uitgaven (Pristina, Thessaloniki, Skopje)	5.392,3
Subtotaal	5.392,3
Projecten	
Projecten voor Kosovo waarvoor EC TAFKO in 1999 betalingsverplichtingen is aangegaan en die aan het Bureau zijn overgedragen	65.905,5
Programma's voor Kosovo waarvoor in 2000 betalingsverplichtingen zijn aangegaan en die door het Bureau moeten worden uitgevoerd	430.220,0
Projecten voor Servië waarvoor in 2000 door de Europese Commissie betalingsverplichtingen zijn aangegaan en die aan het Bureau zijn overgedragen	175.000,0
Subtotaal	671.125,5
Totaal	<u>682.325,5</u>

¹ Middelen die in 2000 zijn toegewezen en in 2001 moeten worden besteed

CONTACTPUNTEN

Het Europees Bureau voor wederopbouw

Hoofdkwartier

Thessaloniki - Egnatia 4, Thessaloniki 54626, Griekenland
Tel. +30 31 505 100, Fax +30 31 505 172

Operationele centra

Pristina - The Museum, Miladin Popovic, Pristina, Kosovo
Tel. +873 762 066 077, Fax +873 762 066 019

Belgrado - Trg Republike 5/IV, Belgrade 11000, Servië
Tel. +381 11 30 234 00, Fax +381 11 30 234 55

Podgorica – Urb. Parcel 137, Gorica C, Podgorica 81000, Montenegro
Tel. +381 81 231 740, Fax +381 81 231 741

Back-up-kantoor

Skopje - Paleta Makedonia, Marsal Tito 12, Skopje 1000, Voormalige Republiek Joegoslavië
Tel. +389 91 290 366, Fax +389 91 225 350

info@ear.eu.int
www.ear.eu.int